Масса а мехкашкара пролетареш, вlашаrlхкета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 122 (5072). | ШИНАРИН, 12 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 кеп. | Газет арадувл 1923 шера дена

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН — ПРЕДПРИЯТЕНА ЗАКОН

Иьсалгlа пятилетках йолча КПСС XXIV съезда Директиваш тlе белгалъяьха, мехка халкъе боахам дlахо дегlабоалабаба перспективаш lалашйате йоккхий я. Хlьта де лерхlараш дог гlоендаккхаш хьача кьахз хьинар а боарам боалашш соадоал. Хlана Нохч-Гlалгlайчоь партийни организацеша хьалхашка латта декхар да «Социалистически ях вlаштlехьйоаккхалга дlахо тоадара» бола КПСС Центральни Комитета сецам кхоачаш а беш хlара производственни коллектива балха тольмаш лаьхдар, иьсалгlа пятилетка хьалхарча шера план хана хьалхе кхоачашъелга lалашдар.

Цу гlулакха мел эшар делаш да. Республика промышленни предприятеша продукцеа реализаци яра иьс бетта план 101,4 процент кхоачашъяьй. Соаьх цу хана хинначул 9 процент дукхагlа я укх шера иьс бетта арахийна продукци. Еррига гlаьхийтта продукци къахьегама овсарле лаьтъялара чотах хиийттай. Дальдениа плакал соагlа дукха малидьтта, газ, мехкдьтта - химе, машиностроение, металлообработка, хьуьен хьу чаккйошккхачея промышленноста продукци, электроэнерги, тайп-тайпара гlишлошъю материалаш, ейгачем кхачанн промышленноста изделеш ениай.

Промышленноста хlара дакъе, хlара предприяте хьалхе а оттаьча хоадам бовлаш йолча кьегагlа дегlайоагlа производства. Из кхоачашъяр хlара предприятена дола закон да, хlана кьеча дуп коллектив. Даьхен экономика дlахо сихха дегlайоалаеш боадкеба мехка къахьегамхой арме отряд а. Моллагlа къахьегамхой продукци арахецара план кхоачаш ца еш йесача вlаштlехьдаргдаь парте лаьрххlача тайпара бахача вьаха хьиттеш lалашде; из lаткъаргда шотта ду даькъина дуьзалдена долча промышленноста кхьача доакъой балха а. Цудухьа партийни комитетий, юкъьенарча партийни организацей декхар да «Социалистически ях вlаштlехьйоаккхалга дlахо тоадара» бола КПСС ЦК сецам кхоачашбаьа чаккъаха еза мероприятеш оттаеш, предприятей коллективаша планови заданеш тlайиша социалистически декхараш кхоачашдара де дезараш къаьстта теркаь тlабаьийта белгалдахар.

Новкъа хале а, Нохч-Гlалгlайчоь еррига предприятеш ил лакха эффективность йолаш бола бец. Дукхача предприятеша кхоачашъяьйн продукцеа реализаци яра иьс бетта плань. Къаьстта во де болат, мехкдьтта аппаратура, насосаш, цементировочни агрегаташ, тракторни прицепаш, кlир, ахьшка бетони конструкцеш арахецаре план кхоачаш ца яр. Иьс бетта план кхоачаш ца яьча предприятешта юкъе а «Трансмаш», медико-инструментальни, опытно-экспериментальни заводий, мебельно-дахчан хlамаш еча «Терек» фирма, аьшка бетони конструкцеш еча Грозненски завода, гlишлошъеча материалийн гlишлошъеча вехустрея Аргунски завода, Назрановча трикотажни фабрика, вога гlирса фабрика, кхьайолча кхьча предприятей коллективаш.

План кхоачаш ца яра бахьанаш хlара предприяте шен ший тайпара, дукхачаьа дакъе, предприяте кхьача боахамашнарча бухламашна, производство вlаштlехьаккхарчея lалашъерцал, тайпарча предприяте мийсаняша чура кьадатша хувзадекна да. Цхьабакъда уж бахьанаш мелла чоалхане дале а боахама кулгалхо беккъа валаш планови заданеш кхоачаш ца яра. Бокъеша уйла йича ше-шегlа кьахудаш мичча предприяте уж бахьанаш. Уж дувзаденна да производства кулгалхоша кхоачамбоацарош кашахьа туча ца дакхарца, уж дlалахара а коллективан бола лерттlа дlабахьара эша хьалаш lалашдара а оарцагl ца баларна. Цудухьа партийни организацей декхар да боахама, производства ко бедоалдача кадрашкара цар шоай декхараш лерттlа кхоачашделга хьалехар, производства вlаштlехьаммкхара, ца технически боарамагlа, лелайра, материально-технологически lалашъяра гlулакхаш мишта лела хьоэаш дени бlарг лаьхар.

Производственни план кхоачашъяра а продукцина реализация а lалаьмате чlоагlа lатъяш хlама да вай республике цхьайолча предприятешка хlаиз а дlадаьнна дола ритмично балх ца бар. Нагахьа сийна предприяте бутт, квартал йоалалуча хьалхарча денешка, кlирашка лерттlа болх а ца беш, хlара, денна, хlара сахьата хlара болалчо ший производственни задани, норма кхоачашъелга хьа ца декаш а, lалаш ца деш а итогаш ю ха юкъ кхачача хана гlар-тата яйдеш, штурм еш хуле бола лерттlа дlа а гlоргбаш, производство хьаш хорша улача сага къысапе а хургья. Из тайпа гlулакхаш ца хилийта хьаже еза партийни а профсоюзни а организацеш, предприятей кулгалхой. Цар декхар да еррига производственни участкаша хlара денна производственни заданеш кхоачашъелга вlаштlехьlаьккхар, цар дlаьхкха а дайдалийта йеш ца предприяте а къаьст-къаьстача цехаша берригаь вlа тlабехийта бола ца бача денешка пайда ца эцаш мел резервеш юс. Еррига коллектива е къаьст-къаьстача цехий болх юкъагlа боахаш дола бахьанаш гучадахар, уж ханнахьа дlадахар ца ха планаш кхоачаш ца еш йолча предприятей берригача коммунисташа дахи шоай бlарг тlалоттабе безаш дола гlулакх.

Шерра яржаш латт республика предприятешка Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дизара сийна йолаеша социалистически ях. Из толаме дlаяхьара чlоагlагlо ду иьсалгlа пятилетка хьалхарча шера хlара денна ударно къахьегаргда яхача дешаьгlа болх беш йолча предприятей коллективай, берригача къахьегамхой творческа инициатива дlаяккха а ца хиннача тайпара лаккхьара. Хьалха латтача предприятешкара хьаьхкам а эцаш шерра баьржаб республика промышленносте къахьегама овсарле дегlайоалатран продукце дикал лаккхьаран тlаьхьара къовсам. Иьаха творчески уйла хьал а лоацаш, партийни организацеша ношкъостал де деза коллективашта кхоачамбоанарш дlадаха, продукци арахецара еррига резервеш беза пайда эца, шерттера теркам иьсалгlа пятилетка хьалхарча шера плани тlайина декхарши хана хьалха кхоачашъяра эша хьалаш lалашдара тlа а бохийташ.

Пятилетка къахьегама вахте

ЛЕНИНГРАД. КПСС XXIII-ча съезда цlерагlа металлически завода ха йоатаьлахай 1 миллион 200 эзари киловатт мощность йоли lанада турбина технически проект. Энергетически гигантта проект оттаеле хьалха предприяте lанада турбиний лаборатори йоакха техника болх бйб. Технически дlахо а деш да. Пятилетка чакхйоаллаш йоатайалакхоргйолча агрегата доккхий технико-экономически хьоаламаш даха лерхl.

СУРТА ТlА: йоакхоргйолча техника Г. Н. Романова такха кийчъю 1 миллион 200 эзари киловатт мощность йолча турбина лагlан модель.

Н. ФЕДОТОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ТlАДОАГlАЧА ШЕРА ЧОТАХ...

«Октябрьнефть» НГДУ электрикашта юкъе укх шера къаьстта дика хьахьетеш ба Р. Н. Заливин верте латта электрооборудовани электроснабжени энергетикаш. Цу участка коллектива дукха электромонтажни, ремонтни балхаш даьд укх шера. Капитальни, текущи ремонташ яьй дукхача скважинашта, насосни установкашта, электроподстанцешта, автоматизаци телемеханизаци яьй мехкдьтта скважинашта. Къаьстта дукха балхаш даьд цар вlашагl а ехаш электрооборудовани кийчъяра, церга ремонт яра. Укх шера промыслашка автоматизаци еш цар кхоачашдаь балхаш бlаь эзар соагlа сома махка да.

Цхьа смена дlаяхийтеш участка дешотнаха ший задани 140 — 180 процент кхоачаш ца еш. Тlадоагlача шера март бетта чотах къахьегаш я хlакх участка коллектива.

Шо-шегlа дьохкийнадац уж къахьегама толамаш, цар керттера балхар да къахьегам кхетамца вlаштlехьбаккхар. Социалистически ях эшача бригадана хоаца толамаш хlара ийлаьх лакхагlа хул. Цу ахе хьалхара моттиг лаьцай коммунистически къахьегама ударник А. Э. Шахро верте латтача бригада. Цхьа моттиг дала цу бригада бехкагlа бекх йолаш.

Г. ДУКЬЯНОВ.

Сийлахь-боккхача Октябра сийна

ГlИШЛОШЪЕРИЙ ТОЛАМАШ

Нохч-Гlалгlай АССР хьун боахама управлене гlишлошъераша деккхий толамаш даьхад кердача пятилетка хьалхарча шера капитальни гlишлош боахама способа хьалъяра план кхоачашъеш.

Гlишлошъяра-монтажни балхий 9 бетта план 123 процент кхоачашдийр, хlаьта керттера фондаш бола ца йоллалдийтара план — 102 процент.

Гlишлошъераша юкъе латтача йтъе хьалха ба прораб Д. Х. Беруплов верте латта Ермоловски лесопромхоза болхлой. Цу коллективо шера йоагlа гlишлошъяра-монтажни балхий план 9 бетта кхоачашдийр.

Хlана Управлене гlишлошъераша шерра социалистически ях а йоаржаь къахьег Сийлахь-Боккхача Октябрьски социалистически революцие 54 шу дизара йоккхий производственни хьалоаха хьаха ваькъабала.

Из дешо да тlаьхоачаш дах йоаре а даьха, эксплуатацие дlалургда Назрани хьун боахама Малгlабика лесничества ших чубаха йолча ши квартира йола цlенош, Ермоловски лесничества Чlишкарча хьун куките нана чубаха ши квартира йола цlенош, Ачхой-Мартана хьун боахама Самуlашкарча лесничества ши квартира йола цlенош, Ермоловски хьун промышленни боахама хьу кхуьба 2 километр хула никъ.

I. ЧАКИНЕВ,
Нохч-Гlалгlай АССР хьун боахама управлена прораб.

Грозненски буруа деттача балха управлене РИТС № 1 йолча участка Эльбуздуков Резвана, Мулигов Хьалов слесарьаш бола бу иьсалгlа шу да.

Буруа деттача вышке акхсташ мел йолча механизмашка хьоэаш ба уж.

Укх шера цар бехкагlа сепабаш тха болх, — йоах № 63 йолча буровой начальника Патров Василе.

СУРТА ТlА: Р. Эльбуздукова Х. Мулигова.

С. Ханиева сурт.

10 бетта план кхоачашъяьй

Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача денна сийленца накъахкара лакхара социалистически декхараш тlайицад Новогрозненски мехкдьтта чакхдоахача завода цехий, установкай коллективаша. Уж толамца кхоачашдара шерра социалистически ях йоаржаьй цар. Яхье баьнача установкай технологашта юкъе хьалхара моттиг дlалоацаш Исаев Владимир Николаевич верте латтача № 25-1 йолча установка технологаша. Мехкдьтта продукци арахецара итт бетта план 8-ча октябре кхоачашъяьй цар. Хlанз дехьа планал соагlа цар арахийцай эзараш сомий малха продукци. Цаьел дукха тlехьа ца, шерш хьалхаре къахьег Васильева Лидия Николаевнас кулгалдеча № 43-5 йолча установка коллективо: 11-ча октябре деза тlабоагlача ноябрь бетта чотах къахьегаш я из. Ер бутт чаккбалалехьа итт бетта планал соагlа ю арахецаргья эзараш тонни продукци.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДИКАГlЙОЛА ОПЫТ ЮКЪЕ А КХУХЬАШ

Социализми коммунизма хьалъеча ерригача этапашка парте йэккха тераю вай социалистически ях дегlайоалара, къахьегамхой творческа инициатива социалистически коллективни хьалра кечиа из хилара тарра.

Хlанз КПСС XXIV съезда белгалбаьча лаькъагlа производство массе а оагlоратьара хьадза дегlайоалаеш, из пайданегlа хулта совдоаккхача долча хьале «Социалистически ях вlаштlехьйоаккхалга дlахо тоадара» баьча КПСС ЦК Сецамо тlехьех вай яхье лоархlам, мабан ях а лаккдара.

Цу сецам тlа дика хьахьеккаа ях вlаштlехьйоаккхача партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешта хьалхашка латта бехктоккаме декхараш. Тха комбината коллектив а а цу хьакъе шийне хьалхашка латта декхараш дика кхетаден.

Дlаяхача пятилетка 20-чех 17 квартале Еррига союзни социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхар тха коллективо.

Дика дlайоланьй оаха керда пятилетка а. КПСС XXIV съезда исторически решенеш шоай де дезарий керттера програма лерхl химкомбината коммунисташа а берригача къахьегамхоша а. Съезда решенеш Директиваши юцаш, йовзийташ химича цехий, смени, участкай, бригадай партийни болхлойй собранешка коллективаша тlайийнар 1971 шера иьсалгlача пятилетка хьалхарча шера план хана хьалха кхоачашъяра тlаэерзадаь лакхара социалистически декхараш. Уж толамца кхоачаш деш я ха. Продукцеа реализаци яра 9 бетта план 102,5 процент кхоачашдийр, планал соагlа бах пайда иьс бlаь эзар сомаа тlех ба, сецкарча 9,1 процент лакхъяьй къахьегама овсарла.

Укх шера хьалхарча шоллагlача кварталашта яьча Еррига союзни социалистически яхье ера тlех хьалхара моттига СССР Министрий Советан ВЦСПС-ан наьрара кара тела цlе байракхи хьажийр комбината. Уж толамаш даьхар комбината партийни, профсоюзни организацеша, специалисташа хьалхе а лелаеш ворхьача социалистически яхье проваводстла еррига торопех бизза пайда эцара, план хачал хьалха кхоачашъяра еррига коллективо хьинар айдаь творчески къахьегарах.

Социалистически ях вlаштlехьъяккхара даькъе дика опыт lайнай комбинате. Еррига комбинате цехашта, сменашта, участкашта, лабораторешта, бригадашта юкъе шерра яржай социалистически ях. Хlара бетта цкъа профсоюза завкома заседане йоаца яхье итогаш. Цул тlехьагlа «Химик» яхача газета тlа а радиогазета чу гlоале а дlайоазийт яхье итогаш. Котбаьнцарашта материальни поощрени ю.

Яхье итогаш еча хана теркалду цехий, участкай дерриге а технико-экономически хьоахамаш: план кхоачашъяр, ахча а натуральни а хьасапера производства боарам, арахецача продукцега дlайоадар кlеэигдар, къахьегама овсарле лаккъяра план кхоачашъяр, нормативаш тlех материальни рузкъа кхтар, алапе фондера ахча кходар. Иштта хьож арахийцача продукцешта орах йолаш моттиг къаьстеннаийй: керттера продукци арахецаш лоарlачул совгlа бедаш электроэнергии йоалаьйай, технологически режим, къахьегама хьалаш кхерамзлеи техникан тексаньйай, кхураш кийчъйра организационни-технически мероприятеш чакхъяьхайий, рационализаторски предложенеш балха юкъейоалаьйай, производственни къахьегамен дисциплина малагlча хьала тlа я. Цу гlулакхо хьайдаб хьагоьт хlара коллективо яхь дахлача толамий мугlарш.

Ер шу доладелча ваьш яхье кхоача арировой моттигаш яьккхай 12-ча 15-ча центральни ремонтно-механически цехий коллективаша.

«Социалистически ях керттера лостам ба, — йоах КПСС ЦК Сецам тlа, — дерригa кхазаш къахьегама овсарле лаккхъяра, производства эффективность айара оарцагlлакар» Цунца дувзаденна КПСС ЦК белгалдоаьхх къахьегамхой хьинар lилма-технически прогресс сихъяра тlадерзадаг, дезарга lилмани техникан дакъе яр консерватизмашца, сеца латтарца машар боацаш хила дезаш дар.

Комбинате деш да производство тоаде, арахеча продукцин дикагlаа дукхагlа хилийтара, бедаш кхоира ихьаналоле балхаш.

Коллектива творческа хьинара чешал ду комбинатера хlара вопа дагlеола болхло рационализатор хилара. Ер шу доладелча дена балха юкъейихьай шера дуц рома пайда дие бlаь эзар сомия тlехбола 475 предложенеш 13 изобретени.

Дикка балхаш ду комбинате дикагlйола опыт йоаржаяра а. Дукхьал 1970-чех 1971 шера вlашагlъеллай балха тlа хьалха латта методаш йоазийта 29 школа. Цига lомабаьа тайп-тайпарча профессегlа вола 452 сег. Дукха балхаш ду укхаза вlаши бувзамаш долча предприятешкара балхе опыт lомаеш.

Дlаьхача шера комбинате чакхъяьккхай 200 эзар сома экономически эффект йола 113 мероприятеш. Спирта синтеза Уралски завода опытагlа юкъедоаладаьд изопропилбензола содаца юла нейтрализаци ала. Куйбышевски завода опытагlа юкъейоаланьй 24 эзар сом экономически эффективность йола мероприятеш.

Тха специалисташ ВДНХ, дунен халкъийта юкъерча выставкашка уз технически кхагlлакьнарах довза а царех комбината балха юкъе пайда эза а. Масала, инженерий Гейн Мочаловен инициативагlа ФРГ фирмагара теплообменни аппаратура гидроочистка установка яйцар. Из бола бе йоаланийтарг пошkъостал дир къахьегам оттача баккха а цул овсарле дикка лакхъе а.

«Социалистически ях вlаш. тlехьйоаккхалга дlахо тоадара» КПСС ЦК бах сецам дег тlара къоабал а беш, Сийлахь-боккхача Октябра сийлена каккъадахара иссханчаммар ленинградски дlадоладаьа хьал а лоацаш комбината болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гlулакхерчер, шоай тоpоекашка мlаьнха хьажа а хьажа, керда лакхара социалистически декхараш тlайийцая, шай бетта тlайийца хиипарел тlех. Шера план хана-хьалха — 24 декабре кхоачашъергья. Планал соагlа иьс эзар тонн соагlа газови бедал, 165 эзар сома энергетически ресурсаш кход, рационализаторски предложенеш балха юкъейхьара хоттах 620 эзар сом ахча кходе, 1971 шера 18 изобретени кийча а ца юкъейоалае лерхl.

Комбинате коллективо яхье йийцай спирта синтеза Куйбышевски А. Шериков цlерагlча Грозненски мехкдьтта чаккдоахачан заводий коллективаш.

Тlайийцаь лаккхара социалистически декхараш болхлой собранеш ца зейнаш массане раьзе бола тlайийцаш да.

Комбината коллективо, вай парте Центральни Комитета тlаьхкара шоа а дуц, вай а шерагlа йоаржаьй иьсалгlа пятилетка план хана хьалха кхоачашъяра тlехьаьа социалистически ях.

В. СКРЕБНЕВ,
Грозненски химически комбината директора заместитель.

РЕСПУБЛИКА ФИНАНСОВО-БАНКОВСКИ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика финансово-банковски организацеша кудкхача шерашка дика болх барахи СССР Паччахьалкхен банка 50 шу дизарца дувзаденна Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамоте лойла:

Вартанов Арам Арташесовича — Госбанка Заводской отделене управляющега.

Иливков Григорий Моисеевича — республика Гострудсберкассай Госкредитен управлене начальника заместитела.

Оздамиров Сардал Масхаджиевича — Госбанка Шаьларча отделене управляющега.

Плужникова Лидия Александровнайна — Госбанка Паччахьалкхен республикански контора йоккхагlйолча экономиста.

Мирбиев Абдурахьйан Магомедовича — Госбанка Малгlабика отделене инспекци группа начальника.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный.
1971 шера 8 октябрь.

ГУЙРЕ КХАШКА

Хана ца йттай укх гурахь хьашнlаш, дуга, гlалуаргаш, кемсаш чувиарен зиба а гурахь дуе ялатан хlаде а лаьтта ахаран.

4 октябрь тlаккхоачаш республикий боахамий ахалка чуэца езаш йисараш 7845 гектара тlара хьажкlаш я. Дlалахача шера ву хайа чуэца езаш киниарел кхоаьа кlезигагlа я уж. Дукхача колхозашка, совхозашка хlанзле а чуэца ваьккай хьтаьтан силосан дlайийна хинна хьажкlаш.

Шекара свекла чуийна ваьккай 42 процент ахаь тlара. Къаьстта хана лел шера оалан чуэньта Ачхой-Мартана районе — 66 процент, Гудермесски районе — 51 процент.

Дуга дlадийнача участкаех 75 процент мукъаьккай Гудермесски района «Степной» совхоза механизаторашта. Хlара гектара тlара укхаза доал юкъера лаьрхlача 30 центнер дуга.

Чуэца яла йоаха республика боахамашка гlаvентгаш, 81 процент кхашкара хьекха а зьода а яьккай уж. Дикагlа чуэцкъам кхеаьб Гудермесски, Шаьла, Сунженски районашка. Боккха теркам тlабаьийтаб кхаш лелабераша хьаьтlаоагlача шера хаувкъам лаьха хилийтара дерг йолахара. Хlанзаьа а гурахь дуе алат хlаддийча даьхна 85 эзар гектара тlа. Дlале деначох ех дlадийна дахна хул ца. Дlалахача шеречул сихагlа бу из болх. Къаьстта сиха дуе алат Надтеречни, Наурски, Ачхой-Мартана, Малгlабика районашка.

Зиба лаьтта оахача дикаь къахьег Ачхой-Мартана, Гудермесски районашкерча механизаторашта. Еррига республике тlаьн а зиба аха деза лаьтта бlаь эзар гектарал дукхагlа да.

Юрташкарча механизаторий декхар да Сийлахь-боккхача Октябра цlей тlаккхоачаш кхашкара балхаш чакхдахар, паччахьалкхенга юрта боахама продуктах дукхагlа йоахха сьяна хьалхешке оттадаь доакха декхар кхоачашдар.

1971 ШЕРА 4 ОКТЯБРЬ ТlАККХОАЧАШ ЗИБА ЛАЬТТА АХАРИ ГУРАХЬ ДУВ ЯЛАТАШ ДlАДЕРИ МИШТА ЛЕЛ ХЬАГОЙТА СВОДКА
(план проценташ)

	Зиба ахар	Гурахь дуе ялаташ дlадер
Ачхой-Мартана	60	66
Ведана	47	51
Грозненски	21	44
Гудермесски	76	87
Малгlабике	38	80
Махкетерча	45	80
Назрани	19	29
Наурски	48	46
Ножай-Юрта	26	68
Советски	108	87
Сунженски	35	42
Урус-Мартана	63	15
Шаьла	55	48
Шелковской	32	44
г. Грозный	31	—
Еррига республике	39	80
1970 шера 5 октябре хиннар	40	44
Юртбоахама Министерства колхозаш совхозаш	27	47
«Скотопром» совхозаш	46	59
«Грознанов объединене»	88	77
«Консервплодоовощ» объединене	28	50

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЭКОНОМИЧЕСКИ ЗНАНЕШ — МАССАНЕНА

КПСС XXIV съезда [illegible] дукха ха йоккуш КПСС ЦК бахьана экономически знаней хьалхьарчу социаген хьежна отталла экономически знанеш хьехара декхарш заводской района промышленноста предприятешна, гӀишлошьеча, транспорте.

Производстван эффективность [illegible] кӀоргаГӀа кхачьегам дӀа а боккйтан айар, кхачьегама овсарле лаккхьар, арахеца продукцин дикаГӀа хилийтар санна дола декхарш кхиттара боккха лоархӀам болаш да хӀинзарча этапо коммунизма материально-технически база кхолльара партеи халкъен кертера декхар хиларь.

Экономически реформа управленин аргалькхха тоьара, ӀилмакӀланирования тоьара, боахама расчет юкъейоаккхара, материальни моральни стимулировании лаккхьара тӀаерзаль я.

Экономически дешар боххлой юккъарча дешара боарам тоьрхал а беш хьета мотталь КПСС Заводской райкомо. Ерригача предприятешта кердача дешара шера хьекхаме план отталь.

Экономически дешар Ӏомадеча хӀана боххлештен инженерно-технически боххлоштен доаваргда юккъарча тоере дешан, социалистически боахам лелабарех довл дарех дешан, хӀьта питта конкретни экономика, организаци, планировани.

Предприяте специфика лоархӀам а беш программах пайда эца беза. Ерригача тема цхьалода дешаш дешабагӀараша отталь реферате яхка мегаю.

Шера йолча программа «Экономически знаней лардаш» яха курс чакхьаькххар предприяте экономика дешай хьакъехьара итоговой конференцеш ярпа.

Экономически дешар хьехара опыт йолаш я районе. Беседаш яра дукхача саГӀонкй формех, дикача методех пайда эц, уж я: В. И. Ленина произведенеех хьада ю практически занятеш, консультацеш, беседаш, политически литератураца дешабагӀараша шоаш беш бола болх, кхь даран. Занятей безам тӀабода форма а хина дӀаттай теоретически конференцеш. ДӀадахача шера 26 шу тайпара конференци хилар. Цига тӀаийвр, дешабагӀараш дикагӀа теоретически кийчбара, массово-политически болх боарахбара КПСС XXIV съезда сийна ханал хьалха пятилетка хьалхарча шера производственни планаш кхоачашьяра тӀаерзаль йола рекомендацеш, кхыдараш.

Политически дешара плана юкъеяхийтай «Экономически знаней» курс. Халкъа боахам дегӀабоалабеча Ӏилма лоархӀам лаккхьаро, экономически знанеш карарвае къахьегамхой болча безам дӀадийхар программа ю курс юкъехьолга.

Политически дешара системе пропагандисташта хьалхаша латта декхар да теори предметно, предприяте боахама балха хьакъда анализ яра ларда Ӏомаергйолаш экономически знанеш Ӏомадар.

Реальни пайда боалаш хила еза занятеш. Производственни совешанеш а хина дӀаотта йиш яц партийни дешара, боахама хьуда еш йолча анализо новкӀостйн де деза марксистско-ленински теори Ӏомадара.

Партийни дешара системе Ӏомадаь Ӏац экономика дешаш. Диндалийта йиш яц экономически всеобуче района къахьегамхой пропаганда кхыча формашка гӀолла а чуозаш хилар. Всеобуч Ӏалашъю школай, халкъа университетий ерригача системаца, хьаргӀа йола группаш хьалрца, предприятешка цар балха специфика хьежна пайда нийца бахъахь йолча кхыча формашца.

ХӀанз районе болх беш хуьйла боахама социалистически йола дара 206 ленински школа.

Шин халкъа университет я доарь вагӀаш 360 саг а волаш. Халкъа университета Ленина цӀерагӀча культуре дворецерча, А. Шарипова цӀерагӀча Грозненски нефтемаслозаводерча, В. И. Ленина цӀерагӀча мехкдаьтта чакхдоаххача заводерча, производственно-технически конторерча факультеташа де лерхӀа кертерадар да Ӏилма-технически знанеш йоаийтар.

Тха декхар да экономически дешаш Ӏомадента шоарла доаржадар, къахьегамхой дукхагӀа чулоацаргбола дешара формаш хьадр, массане а дешалга практике чакхдаккхар.

Цу достаме боккха болх баьб Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе. Укхаза инженерно-технически боххлешта лаьрххӀа йола дешара планаш отталь. Юххьанца семинарий хьисане занятеш ю цехий начальникашеи цар заместителашцеи, цар шоай аргӀана — сменашка бӀаххлошца. Занятеш вӀаштӀехьйоахачеи уж. Еца боккха лоархӀам болаш ба завода экономисташи кертера специалисташи. Цар лекцеш еш, беседаш яра эша экономически хьоккамаш кийчду цифрашца, практически занятеш ю. Къаьстта безаме хул дешабагӀарашта практически занятеш.

Завода партийни комитетой кулгалхошеи хаддана тӀахьожам лоаттабу дешара, занятеш дика а пайдане а хилийтара. Из болх шерлуш латт района кхыча предприятешка а. КПСС райком гӀерт эттара хьалха всеобуч вӀаштӀехьлаккхара предприятей кулгалхойи экономистаи юкъевалла.

Партийни комитеташа а, партбюроша а хаддана йоаххо ю хьалхале лелаеча кадрай теоретически дешара.

Марксизма-ленинизма сайрийнарча университете хьалхале лелаеча кадраша марксистско-ленински дешар Ӏомадара йоакхо ю. ХӀанз сайрийнарча университете дешаш 306 саг а ва.

Дукха шераш да хьалхале лелаеш йолча кадраша теоретически семинарски группашка деша. Къахьегамхоша боккхача безамца ладувгӀ Грозненски химкомбината директора нов. Леоних Александрович Шилова, керттерча экономиста Владимир Михайлович Скребнева, Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода керттерча технолога Рудольф Аршамович Мартирова, керттерча инженера заместителя Виктор Павлович Петрова, района прокурора Александр Андреевич Андрюшенкос кхычар еча выступленешка.

Дешар хьехара метод занятешка беседаш, яр лаьрхӀача бакъахьа хургда, лекцеш а ца ешаш. Беседашка дукхагӀа ладувгӀа безам хул дешабагӀараш. ДукхагӀа дашха деза дӀахьехашдар. Экономически дешаш хьехаш бицбалийта мегаргбац хӀара экономически деша бола политически лоархӀам.

ДешабагӀарий образоване лоархӀам бе беза. Цхьан группе лаккарен юххьанцара образовании йола нах хилийта мегаргбац.

ХӀара предприято хьае еза предприяте экономически анализа бюро, пропагандистски кадраш экономикагӀа йолча материалашца Ӏалашъяр декхар а хьа тӀадила деза.

Партбюрошеи партактивнешкеи экономически анализа методически советаш ягла еза. Методически советашта тӀахилла деза пропагандисташта методически новкъостал дар, школайи семинарийи балха дикагӀйола опыт вӀашагӀтохари дӀайоаржаяри.

Яхьа итогаш еча хана кхыча пункташта нийса лоархӀам бе беза экономически всеобуч вӀаштӀехьлаккхара а.

Школаши семинараши гойтара пособешца, дешара литератураца, технически средстваца Ӏалашъе еза.

А. БУБНОВ,
КПСС Заводской райкома секретарь.

ЮРТАРА КЕРДА УНИВЕРМАГ

Грозненски района Йоккхаче АтагӀа цоаза вӀаштӀаро [illegible] адами хьалхьай универмага лаьрхӀа «Сельхозстрой» гӀишлошьераша. Республика эттара хьалха юрта хьалхьа Универмаг я из. ХӀанз цига дехкаш да промышленни кхачани товараш, цига бола беш я кафетерий. Тхьа цу балх бечарех дукхагӀбараш кооперативни техникуми учащеи чакхьаьккха кагирхой ба. ХӀара бетта универмага коллективо доахкерда 90 эзар сома мехах товараш.

ТӀема ветеранашта

Хьалхарча партен перцательствахи чӀоагӀа йоакхо ю Сийлахь-боккхача Даьй махке тӀема ветеранашта. Царна хӀанз мах боцаш телаш а автомашинаш метисклаккхаш. Машенаш хьалалехьа лаьрхӀа йолча курсашка машенаш лелаш Ӏомабу тӀема ветеранаш. ХӀиналекьа Серпуховски заводе арахийца «Запорожец» яха машенаш мотороллскаш оьшай тӀема ветеранашта ни. Хамдоновна, Пасиненкона, Исхаковна, Тарасовна, кхьарна а.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОМБИНАТА ПРОДУКЦИ

Распотребсоюзе Старосунжански производственни комбинато арахец дукха тайп-тайпара продукци. Цига арахецан да персански хьоала, гамарей доатта, тайп-тайпарча сортех йола сакий сокаш, бокъаьба ова. Из продукци дӀаузийт оай меншарча дукхача городашка — Хабаровска, Казане, Уфе, Минске, кхычанга.

Октябрь цӀай сийна къахьегамо вахте эттача коллективо толамца кхоачашду тӀаийца декхараш. Сон арахецара шера план вӀашагӀйоахаца кхоачашьяй. Планах лаьрхӀачул совгӀа кийчбаь тайп-тайпара бокъаьбаь сом 4 тонн я. Планал совгӀа продукцена реализаци ярах, арахецана продукцено дӀабода мах лотбараш укх шера пачхьалкхена планал совгӀа 64 эзар сом пайда баьб.

Уж толамаш доакхача хьалха латт Даудова Зула, Ибрагимова СапиӀат, Лоянова Тумиша, Темурзаева Айзан, Шамилова Мария, кхыбараш.

С. ВОРОНИН.

КИРГИЗСКИ ССР. Совдие Аьа эттара йоккхагӀйола Токтогульски ГЭС хьалъеча массача Нарына йисте кхехкаш бе хӀана болх. Киргизех Узбекистанаеи декъача кхашка кхй ахлдара эша 19 миллиард кхй Ӏовохзолча волохканашка йокаш йола сунт сиха лаккхлу. ХӀанз бетонашкаш 67 метр хулача отметке болх беш ба. Хургйолча сооружене хӀана цо эшаш кхоалагӀа декъа лаккхал хул цох. ХӀара дийнахь бус коллективо 2400 кубометр бетон дӀайоххийт сунт еча.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) гӀишло хьалъеча хьалха латта монтажникаш Курбанкул Алиев, Култай Нусупов, воккхагӀвола прораб Юрий Палаччев, смена мастер Владимир Шийко, монтажникаш Жилкичи Тотобаев, Арстан Ешеналиев смена чакхьъьнкачул тӀехьагӀа.

Б. МОРЕВА сурт,
ТАСС фотохроника.

БӀУБЕННА ГӀА БОАХАШ

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО 1971 ШЕРА 9 БЕТТА [illegible] КХОАЧАШЬЯРАХ
БОЛА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

Нохч-ГӀалгӀай АССР промышленни предприятей коллективаша КПСС XXIV съезда решенеш вахара юкъе а ехкъеш шера социалистически яхь йоаржаяй 9-ча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашьяран сийзаьь — боккхача Октябра 54 шу дузача дена сийлен [illegible] лаьцалхаран. Хьинаре къахьегача республика промышленносто ханал хьалха кхоачашьяй 1971 шера хьалхарча нис бетта продукцена реализаци яра пачхьалкхен план. Дикка дукхагӀа арахийцай промышленни [illegible] де.

Продукцена реализаци яра 1971 шера 9 бетта план [illegible] республика хьайнйача 101,4 процент кхоачашьяй. 1970 шера хьалхарча 9 бетта арахийцача промышленни продукцел 9 процент дукхагӀа я укх шера цу юкъа арахийца продукци. Промышленноста тӀехьара доагӀа хьайнйача продукци арахецар укх тайпара да:

Мехкдаьтта доаха промышленность	— 8	процент
Мехкдаьтта чакхдоаха промышленность	— 11	»
Газови промышленность	— 10	»
Химически мехкдаьттахимически промышленность	— 4	»
Машенашьяраи металлообработкаи	— 10	процент
Электроэнергетика	— 4	»
Хьунаи хьу чакхйоаха промышленность	— 17	»
ГӀишлон-материалий промышленность	— 5	»
Яьтта промышленность	— 3	»
Кхачанна промышленность	— 6	»

Продукцена реализаци яра [illegible] кхоачашьяри предприятеш [illegible] производство [illegible] укх тайпара:

	9 бетта план кхоачашьяр	1971 шера 9 бетта план кхоачашьяр 1970 шера 9 беттаца проценташца нийсдина
«Грознефть» объединене	101	106
«Грознефтехимзаводаш» объединене	103	110
Вознесенски газ чакхйоаха завод	100,2	120
«Красный молот» завод	103	111
«Электроприбор» завод	103	115
«Пищемаш» завод	100,3	117
Г. Ахриева цӀерагӀа йола «Электроинструмент» завод	101	112
«Трансмаш» завод	100	103
«Медико-инструментальни» завод	100,0	114
Электромеханически завод	103	109
Грозненски ремонтно-механически завод	101	101
«Автоспецоборудование» опытно-экспериментальни завод	98	108
Металлютера завод	98	100,5
«Грознефтегаз районни энергетически управлени»	103	104
Хьунбоахама управлени	100,6	104
Мебельно-хьу чакхйоаха «Терек» фирма	98	109
Ацетонови завод	103	109
Грозненски ашцкабетона конструкцей завод	97	101
ЦӀенои йоккхий пенаши ю Аргунски завод	101	117
ГӀишлон-материалий гӀишлон индустрен Аргунски комбинат	98	[illegible]
ГӀишлон-материалий промышленноста управлени	99,3	97
Назрановски трикотажни фабрика	97	176
Швейно-производственни объединени	100,1	106
Кога гӀирс бу фабрика	96	77
«Консервплодоовощ» производственно-совхозни объединени	100,4	96
«Грозвино» объединени	104	115
Дулха комбинат	100	113
Шура кийчъярен шурен промышленноста управлени	100,6	108
Нохч-ГӀалгӀай хӀата продуктай производственни управлени	98	108
Кхачан промышленноста министерства	101	98
Моттигерча промышленноста министерства	99,0	114
Доатара промышленноста управлени	104	158

Цунна цхьана цхьайолча предприятешка чӀоагӀа всале пайда эц производства чурча торонех. Болат, мехкдаьтта аппаратураш, насосаш, цементировочни агрегаташ, тракторни прицепаш, пуржина мангаш, кӀир, ашкабетона конструкцешка изделеш, хьун материалаш, мебель, кога гӀирс, швейни изделеш, йай, дулх, дулхдаьтта, консерваш, тӀехьара...

		1971 шера 9 бетта арахийца продукци	1970 шера 9 бетта арахийцачуна проценташца нийсйина
Мехкдаьтта	— эзар тонн	15044	107
Газ	— млн. куб. метр	3646	112
Электроэнерги	— млн. кил. сахьат	2354	104
Болат	— эзар тонн	24,6	104
Мехкдаьтта доаха тур	— эзар тонн	11,3	104
Насосаш		728	104
Хица тӀоаган машинаш		98	86
Скважинашка бураш [illegible] цементировочни агрегаташ		572	105
Тракторни прицепаш	— эзар	6,5	102
Трансформаторни подстанцеш		1014	114
Электрографически машенаш		1069	129
Электроинструмент	— эзар	136	93
Аьшка пхьегӀаш	— тонн	75	179
Пуржина мангаш	— эзар	15,8	77
Шарвенаш кхоаргаш	— млн.	7,6	101
Кирпич (колхозашкара йоаш)	— млн.	134	90,2
КӀир	— эзар тонн	30,5	98
Гипс (алебастр)	— эзар тонн	7,8	99,0
Ашкабетонан конструкцеш оттхалгий	— эзар куб. метр	157	140
Кийчъяь хьу (колхозашна кийчъяр йоаш)	— эзар куб. метр	148	107
Херх хьекха хьу (колхозашкара йоаш)	— эзар куб. метр	48,4	82
Хьун тайнаш ва [illegible]	— эзар куб. метр	28,0	109
Мебель	— млн. сом	8,4	112
ТӀехьахьа дулхаш пахьта бараш	— эзар	44,4	35
Чухнахьа дулх а лу пахьта бараш	— эзар	1449	121
Швейни изделеш	— млн. сом	29,8	108
ТӀоарешка кога гӀирс	— эзар пар	609	73
Бытовой хими товараш	— млн. сом	8,2	109
Пачхьалкхен ресурсей беданаре дахкха дулх	— эзар тонн	10,0	108
Колбасно-ветчинни изделеш	— эзар тонн	2,9	110
Пачхьалкхен ресурсей беданаре дахкха дулхдаьтта	— тонн	673	116
ЦӀеча шура	— эзар тонн	30,0	108
КӀолдаш	— тонн	861	111
Кондитерски изделеш	— тонн	2751	100,9
Мачхьа махьха булочни изделеш	— эзар тонн	53,1	94
Макаронаш	— тонн	2696	90
Консерваш	— млн. банка	84,6	95
Йай	— эзар дал	887	108

Экономически стимулировани яр чӀоагӀдарал, къахьегам Ӏалман дарда тӀа вӀаштӀехьбаккхарах, халача балхашта механизаци ярал, дикагӀйола технологи производствена юкъяккхарах, рационализаторски изобретательски болх толбарах, машенаш оборудованех дикагӀа пайда хиарах, къахьегама овсарле лаккхьара 9 бетта план 102,9 процент кхоачашьяй. 1970 шера 9 бетта хиначул 8,9 процент лаккхьенная из укх шера цу [illegible].

Ерригача тӀехххийтта продукци къахьегама овсарле лаккхьара тӀехххийттай. «Грознефть» объединене предприятешка къахьегама овсарле лаккхенная 13 процент, «Грознефтехимзаводаш» объединене — 12 процент, «Красный молот» заводе — 11 процент, «Электроприбор» заводе — 13 процент, «Пищемаш» заводе — 27 процент.

Промыслашка, заводашка, фабрикашка дукха мероприятеш чакхъяьхай материальни къахьегамаи ресурсаш кхоаре тӀехьа, общественни производства эффективность лаккхьера. Пачхьалкхена пайда бара 9 бетта план тӀехкхоачашьяьй республика промышленносто.

Нохч-ГӀалгӀай АССР статистически управлени.

ТОЛАМИЙ ЛАРД

«Социалистически яхь вӀаштӀехьйоаккхилга дӀахо а толлараш» бола КПСС ЦК сопаш дог раьза хинна тӀаийцар Грозненски машенашьяхоша. Машенашьера отделене цехий, предприятей, сменай боххлой собранешта лаккхара социалистически декхараш тӀаийцад Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача дена сийлена накъбахарах пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашьерах. Уж декхараш толамца кхоачашьяра шера социалистически яхь йоаржадай машенашьяхоша. Цу яхье хьалха латт Б. М. Минаен карта латтача коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелача Грозненски вагонни депо коллектив. 9 бетта планал совгӀа мехкдаьтта продукташ чуйоттара 19 эзар цистерни кийч а еш вагонашта ремонт яра план тӀехкхоачашьяьй цо. Ремонт еш, нитто цистернаш юлчо йоаккхаш йола а дикка лоацъяьй. Депо болх беш вола 936 боххлочо социалистически яхье юкъе лаьцай. [illegible] Царех 678 саг коммунистически къахьегама ударник яхе сийлен цӀи лелаш ва.

ХИ [illegible] депо цехашта юкъе социалистически яхь [illegible] Декхараш [illegible] кхоачашду тхьаьша [illegible] тӀахьожам лоаттабу яхье йоаккхе коллективашка. Масала, ремонтни цехи коллективо яхь лелаеш я вагонийн технически хьожарча цеха коллективаца. ХӀаьта прочодни цеха коллективо яхь лелаеш пролетка — прикимне цеха коллективаца. Яхьо кердача къахьегама толамашка кхуьл уж. Депо бӀохь [illegible] дукха [illegible].

цо лаккхьо производства культура. КПСС ЦК сопама, [illegible] Октябра цӀей сийна ветеранаша тӀаийцад укх тайпара социалистически декхараш: 1970 шера хиначул къахьегама овсарле 3 процент лаккхьа, планал совгӀа 20 эзар цистерни кийчъя, 22 октябре 10 бетта план кхоачашъе.

Дикка къахьег пятилетка хьалхарча шера Грозненски Локомотивни депо коллективо а. Халкъа боахама мухь дӀа-юха бахьара 9 бетта план 104,8 процент кхоачашьяьй цо. ХӀаьта цу юкъа кхаьдаьй 1442 тонн дизельни доагар. Укх шера тепловозий машинисташа дӀа-юха йигай беза мухь тӀабола 1400 поезд. Царна планал совгӀа дӀабихьай 800 эзар тонн халкъа боахама мухь. Социалистически яхь [illegible] латта коммунисташи комсомолецаши. Социалистически яхье [illegible] мехкай машиниста-инструкторе. [illegible] Сулгалаеча [illegible] комсомольски колонни коллективо. Дикка къахьегам толамаш хилийта ух шера машиниста В. А. Варганова. Цо дӀа-юха йигай беза мухь тӀабола 16 поезд, царна планал совгӀа дӀа-юха бихьаб 5 эзар мухь, кхоадаьй 18219 килограмм дизельни доагар. Иш а дикагӀа къахьегама толамаш доахаш ва машинист К. Дудуров. Цо дӀа-юха йигай 38 беза мухь тӀабола поезд, царна планал совгӀа дӀа-юха бихьаб 11380 тонн халкъа боахама мухь, кхоадаьй 8740 килограмм доагар.

КарагӀдаьрашка кхоачашьяй [illegible] депо машинисташ [illegible] Октябре [illegible] пятилетка [illegible] шера план ханал хьалха...

ха кхоачашьярах лаккхара социалистически декхараш тӀаийцад цар а. Укх шера кхоада лаьрхӀа хинначул дизельни доагара совгӀа 1500 тонн доагар кхоадаь, 1530 беза мухь тӀабола поезд дӀа-юха йига, царна 860 эзар тонн халкъа боахама мухь дӀа-юха баьха лаьрхӀад цар. ПланагӀа лаьрхӀачул совгӀа пачхьалкхена 150 эзар сом пайда бергба. Депо бола беварех цхьаккха саг вац социалистически яхье лакъа ца воацаш. Царна юкъе белгалваьнна дика къахьегаш ва коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи лелаеш вола 380 согӀа болхло. КПСС ЦК сопам тоал е лазда яха шера план ханал хьалха кхоачашъяра керда инициатива дӀайолалий депо комсомольцаша. Эттара хьайна из кхь дӀайолалъярех ва комсомолец машинист Василенко Василий. Цо дӀайолалъ дика гӀулакх хьалдамьал 30 процент комсомольцаши вагорджонел. Октябра цӀей сийна депо боххлоша лаьрхӀад беза мухь тӀабола 200 поезд дӀа-юха а югар царна планал совгӀа 120 эзар тонн халкъа боахама мухь дӀа-юха баьха, 150 тонн дизельни доагар кходе. ХӀанз цига болх бе йолленнай 8 коммунистически къахьегама школа. Цу школашка ве 200 болхло.

Октябра цӀей сийна нитта лаьтара социалистически декхараш тӀа а мийца хинна дӀадехе къахьегашта а Грознерча станце, Грозненски машенашьяхьа ухла, кхыча организацей коллективаша.

М. ИЛЮЩ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

ГУЙРЕ ФЕРМАШКА

Пятилетка хьалхарча шера ерригача колхозашкеи совхозашкеи фермашкарча къахьегамхоша 9 бетта...

[illegible]

...план пачхьалкхенга доххара план толамца кхоачашъяра.

Ерригача республике 9 бетта жӀаьх доххара план 100,4 процент кхоачашьяьй, фуъаш доххара план — 103 процент, шура йоххара — 97 процент кхоачашьяьй.

Пачхьалкхенга тха доххара шера план ханал дикка хьалха кхоачашьяьй.

Хьайбашкара йоахе ерригача продукташ йоххара 9 бетта план кхоачашьяьй Гудермесски, МалгӀабика, Надтеречня, Наурски, Ведана, Ножай-Юрта, Шаьла, Шелковской районаша. ДӀадахача шера укх ханаца нийсдича укх шера бахача начагара нийсъяча юртбоахама продукцех лаккхьа...

...продукташ дукхагӀа яхара мероприятеш чакхъяхарех хьалха леттача районашеи фермашеи толамаш даьхад.

ХӀанз цу мероприятех кертера чӀоагӀа доккъара бааш вӀаштӀехьйоаккхилга да.

Укх шера колхозашеи совхозашеи хоахъара культураш дукхагӀа дӀайийний, царна гӀулакх дикагӀа ду, цу гӀулакхо торо хулийтаргья хьайбаш лебаде я.

Республика боахамашка хьатӀадоагӀача Ӏаьна хьайбашта шортта йол, ча, сенаж, баьца витаминни дьоар кийчдаьд. Фермашка дукхагӀа йоахх шура, дукхагӀа дулх чӀаеттаду хьайбашта. Хьайбай продукташ дукхагӀа яхара йолча торонех хӀанз а бизза пайда ийцаьбац дукхагӀа долча боахамаша.

Ала деза, шурай-товарни фермаш пачхьалкхена шура йоххара 9 бетта йола план кхоачаш...

...яца районашка ю дерригача хьалаш дар хьайбай продукци дукхагӀа яккха. Масала, дӀадахача шерашка Сунженски района колхозаша толамца кхоачашдар шоаш тӀаийца социалистически декхараш, укх шера чӀоагӀа тӀехьайисай уж. ХӀанз фермашка...

...еш йолаш йолча торонех пайда а эцаш пачхьалкхена хьайбай продукташ йоххилга Ӏалашделга — хьайбаш лелдерий кертера декхар.

1 январера 1 октябре кхачалца юкъьера лаьрхӀача хӀара Ӏеттагара яьккхача шурай хьакхарех

Районаш	1970 ш.	1971 ш.	ТӀаккхетар тӀерайлар
1. Ачхой-Мартанни	1285	1419	+134
2. Грозненски	1551	1788	+237
3. Гудермесски	1611	1803	+192
4. МалгӀабика	1498	1580	+82
5. Надтеречни	1649	1658	+9
6. Назрани	1362	1473	+111
7. Наурски	1911	2073	+162
8. Сунженски	1742	1775	+33
9. Урус-Мартан	1477	1538	+61
10. Шаьла	1395	1520	+125
11. Шелковской	1943	1937	—6
г. Грозный	2432	2719	+287
Ерригга	1602	1722	+120

КЕРДА ДЕКХАРАШ

«Социалистически яхь вӀаштӀехьйоаккхилга дӀахо толлараш» бола КПСС ЦК сопаш дог раьза хинна тӀаийцад. Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача дена накъбахара лаккхара декхараш тӀаийцад «Грозэнерго» энергосистеми боххлоша. Нохч-ГӀалгӀайчоа предприятешка дӀа-хьахийта хана йоаш бола электроэнергии юкъе дӀахо производства лаьрхӀача 2,1 процент вӀашагӀа а. Петрожаной бахкагӀа энергосистема подстанцешка автоматически хуйлаш отключенеш 1970 шера хиначул 4 процент вӀашагӀъяь а. А. Шерипова цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводера юхайоагӀа конденсатах 33 процентага кхачалца пайда эца. ДӀадахача шера оаш хиннар 28 процент дара дооаца. Болх беш бола нах дукхагӀа а ба хулийташ колхозашкара совхозашкарей эзар абонента гӀулакх де. Уж декхараш шоай толамца кхоачашдергдолаш тайна ба энергетикаш.

Х. СУРУДИНОВ.

«СЕРДАЛО»
Сиӏа. осп., 12 октябрь, 1971 шу.

Халкъа тlахьожам

МЕХКДАЬТТЕН ГАЗИ ЦА ЯЙТАРА

Халкъа тlахьожама городской комитета даим тидамехь лоьттаду схьакъахкаран меттигаш.

ХАЛКЪА тlахьожама городской комитета даим тидамехь лоьттаду схьакъахкаран меттигаш деза потребителага кхачалце доьшу доле мехкадаьттан мехкадаьтта продукташ кlезигъяран дезе тlахьожам лоьттабала. Халкъа тlахьожамхоша шайн болх КПСС ЦК, СССР Министрийн Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК производства торонех пайда эцаран тоьлаш экономи режим чlоагlъяран хьакъехь дайта письмо ладие луьйш вlаштlехь беш.

«Малгобекнефть» НГДУ оьхна вlашагl а ела болх беш а халкъа тlахьожама централан группа. Цо халкъа тlахьожама группаш, посташ, болхлой, инженерно-технически болхлой хьоаьш балла тlа гучадаьннарех дола хоамаш тахна а тахкие халкъа тlахьожама городской комитетаца цхьана белгалду гучадаьнна кхоачамбоацараш дlадахаре де дезараш.

Уж белгалъяь мероприятеш кхочаштьеча хана халкъа тlахьожамхошта гучаяьна производства керда торонаш, царе бизза пайде яьара до хьал дезар кхоачашдайт.

Даим тlахьожам лоьттабу устьера оборудовани герметичность, лаьттан тlарен насосни оборудовани, мехкадаьтта а газа а проводаш талхамаза хилара, коллекторашкара чоаь вадаьжаш дуьцара, мехкадаьтта а, газ а дlаухаш йола яйраньяьа моттигаш дlайийкъара, резервуарашкара бустана гlирсий арматурани хелхайнахьа ремонт яра, авари хиннача мехкадаьтта провод ийкхадеча хана lоаьха мехкадаьтта юхе хьаэцара, чаккхдуьлаш lоухача технически кхоадре мехкадаьтта вlезигдара.

Из баьхаш долаш ханнахьа ремонт ю трубопроводашта, насосашта, мерникашта, резервуарашта, юхеметтахоттаьй, цхьа керда хьа а яь еррига 300 совгlа обвалованн, еррага фонтанни скважинаш мехкадаьттен гази кьаlоацара цхьан турба система тlа яьхай, 26 резервуаре ремонт яьй, йийлахача моттигашкара lоухе мехкадаьтта хьалуьцаргашка 437 тонн lоадаьа мехкадаьтта.

№ 1 йолча РИДС-е (группа председатель С. И. Куски) телхараш дlа а йоахаш 1636 метр вlаьха мехкадаьтта провод, 35 вадвижка хийцай, тоабаь 6 lаьм мехкадаьтта хьалуцаргш, 4 резервуар, тройникий — сальникашкара lоухе мехкадаьтта дlалоацадаь, цхьа lам-отстойникаш чура мехкадаьтта хьаэзд. Цу дарригане торо хилайтар 700 тонн мехкадаьтта кхоле.

Уж балхаш деча дика лакъвальцар халкъа тlахьожамхоша Д. П. Замовеца, В. М. Любвеа, Х. Г. Нозаде, кхычар.

«Малгобекнефть» ерригача НГДУ гlолла уж балхаш чакхдахар баьхьа долаш lоадаьд 3080 тонн мехкадаьтта, 4,1 миллион кубически метр газ.

Халкъа тlахьожама группашкен посташкен хlара бетта заседаниеш хуьй. Цига дуьцу белгалъяь мероприятеш кхочаш мишта ю, дешш дола мехкадаьттен дlаухаш гази соцаяра хьалда йола предложенеш тел, мероприятеш кхочаш ца яра бахьанаш довш, болх дика ца лелабечарие критика ю. Дика болх беш бола халкъа тlахьожама группайн постийн членаш, болхлой, инженерно-технически болхлой хоастабу.

Отчетни хана группай 48 заседани хиннай, арахийшай халкъа тlахьожама 22 листок, кlаргхал, молни.

Халкъа тlахьожамхоша, НГДУ кулгалхоша, профсоюзни комсомольски организацеша дукха болх бийбие а хlана а кийслуш к мехкадаьттен мехкадаьтта продуктийн йоаш моттигаш.

Яхь бетта «Малгобекнефть» НГДУ гlолла хийна мехкадаьтта — 292 тонн.

Болх цхьан бовргамагlа ца бар, установкаш каст-каста соцар, ВГПЗ бизза болх байта йола ца еи тlехьакодар бахьан долийн хlана а къовстадлаза долаш дус попутни газа утилизаци яра дош, 1971 шера хlензле а факеланка йоагаяьй 73 миллион кубически метрал совгlа газ.

Резервуараш йохаш моттигаш а нийсъенай. 48 моттиг нийсъеннай устьевойн лаьттара насосни оборудовани йохаш, скважина карерзаеча хана мехкадаьтта ангбарника додаш а, чаккхдуьлача хица дlаухаш а моттигаш нийсъенай.

Мехкадаьттен мехкадаьтте продукташ вецьа йоарна лоьттабеча хьоашалла 1971 шера белгалъяь мел хинна мероприяти чакхйоахача халкъа тlахьожамо группашкен постешкен «Малгобекнефть» НГДУ кулгалхоша цхьана лоьттабу тlахьожам.

Укх шера 1-ча кварталe Вознесенски газ чакхйоахача заводe 3,5 процент мехкадаьтта дайнай. Халкъа тlахьожама городской комитетон штате йоаччa промышленно-транспортни отделон ва доош дикка тахка а тохка комитете дувца оттадир. Цига гучадаьлар кхоачамбоацарий бахьанаш. Шоллагlа квартале хьалаш хьалда чаргдаьлар. Доаш кийна мехкадаьтта нийсса ах кlезигдалар. Хlьта ма тхо а кlезигкара тlехьа цхьа дlахо а къовсам лоьттабу оаха.

Хьалхашке латтача цкъа лоарlама бехктокхами бизза ехета а беш, халкъа тlахьожама городской комитето штате йоацача промышленно-транспортни отделаца цхьана ерригача участкашкара, скважинешкара мехкадаьтта а газ а йовра бахьанаш кlоаргга тохкар. Уж дуьцаш хиннача, халкъа тlахьожама городской комитета заседание дахьа доьшар халкъа тlахьожама группай, постий викалаша, «Малгобекнефть» НГДУ кулгалхоша, ерригача цехийн участкайн начальникаша.

Цу заседане гучадаьлар дошш дола мехкадаьттен гази кlезигъяра торонаш. Белгалйир кхы тlа а мехкадаьттен гази кхоара дахкъе чакхъяхе оаш мероприятеш.

Тхоай семинарашка халкъа тlахьожама посташта а группашта а даим хьалхашка уттаду ерригача участкашка доаш дола мехкадаьттен гази кlезигъяра дешаш.

Цу гlулакхах дукха беркат доьл, торо кулийт мехкадаьттен гази ца яйтара валгал ю организационно-технически мероприятеш халкъа тlахьожама группашe, посташ, общественни организацеша шерра дакъа а лоацаш тоълие чакхъяха.

С. ИБРАГИМОВ,
Малгlайнка района халкъа тlахьожама комитета председатель

Сурта тlа: ПТК-хьалкъа тlахьожама группа председатель вош С. Хуьпиев (аьрдехьарвар) тlахьожама поста кулгалхо вош. А. Гаврилова, ПТК № 1 йолча цеха тlахьожама группа председатель вош. М. Ключников. Дукха хуш царо бlарг тlаотта безам хlамаш. Хьалкъа тlахьожамхоша сихача [illegible]

[illegible]

ФИЙЛА БIАРГ БАРАШ

Сунженски района халкъа тlахьожама группашта юкъе къастта дика болх беш я XX партсъезда цlерагlча колхоза И. Мосенко председатель вола группа. Из группа латт 18 тайп-тайпарча производственни участкашка вlаштагlъадкача 81 сиг чулоацача постех.

Группа кхоачаш де дезача декларашка хоежа хlара квартала балха план уттаю. Берригa тlахьожамхой юкъе а болаш шера заседани а йий дlайовнийт группайга оттаь план а хlара сига доккар а.

Иштта уттаеча мероприятегlа укх шера тхьаь иттазза тайп-тайпара дешаех лаьца тохкамаш рейдаш яьй хьалкъа тlахьожамхоша, цар гучаьнай колхоза болхам тоабергбола керда резерваш, пачачахьалкхен планаш, заданеш а кхоачашъяра тlахьожам лоаттабу, къахьегамхой рузкъа кхок ца беш, хоадераш бехктоихие оз.

Укх шера хьувкъам чуэцача хана йиъалагlча бригадe дукха ялташ доадора. 58 гектар совгlа долча кхай тlа цоалагlа болх бе стабир бехкебараш. Халкъа тlахьожамхой иштта фийла хилерал 4,5 тонн кlа тlайхийттар склада.

Хьалкъа тlахьожамхоша шоай керттера декхар лоархl колхоза болхам лоребелга, цун рузкъама кхомбар. Ца хадааш къовсам лоаттабу юкъарча къахьегамах кlехкаранца, лаьха рузкъах бlехьий хила гlертачарца. Цу тайпара гlулах дар укх шера 27 июле колхое нийсденнар.

Шофер П. Брагненко колхоза къаттара лечаьадаь 2500 килограмм кlа къайла дакха гlерташ хар. Бахьла цо зегалаьцар вlаштlехь-м далийтанар группа йоккхагlа йолча коммуниста В. Кахановас. Къола гучадаьннилга а, це бехктокхаме озаргволга а хайча Брагненко шийн ма хулла кlалхаравала гlертар. Дуьцарах цхьа хlама ца хилча тlахьожамхоча кхаь бала безам болеш вар ца. Цунах а гlулaх дlаьнзар. Кlа колхоза юхахьачудера, Брагненко суда хьалхашка эттар.

Дукха ба колхоза тlахьожама группай членашка цу тайпара нахьа рузкъа тlакхуьданарна къовсам лоаттаберам. Уж ба халкъа тlахьожама активисташ Сорокин, Руднев, кхыбараш а. Цаьа дагабуам бе йиш йолаш гlулахх гучадаьлар колхоза хоз тlера чалхазараш лелаеча фермe.

8-ча сентябре пу ферме вош. Сорокин Рудневи тохкам бича гучадаьлар lулла юкъера 951 котам эшаш хилар.

Бехке вола ферма заведующи 300 сом такха дезаш эттар, цул совнагlа из балхара мукъавалийта аьна представлени а, елар колхоза правленега.

Денгара - денга толлуш доагlа юртара вахар. Тахан хьалдеш а, хlьта хьалдаь а латт Ассиновске лакха, свйрла цlйнош. Йоаяи хилча станице гlолла машен дlа-юха ца йохалуш юкар. Хlана цига тротуараш ехкий, наькъаш а тоаьаьа. Цу гlулакха колхоза правлени а, кхыйола организацеш а сармагlыхаре дукха къахьийгар халкъа тlахьожамхоша а. Хlьта уж билгаш деча хана даим тlахьожам лоьттабир. Цар тохкам бича гучадаьлар асфальт юлдача бригада кlийле нийсьаь ца хилар, нормах йоагlа асфальт цикъ булача дlа ца яьийтала. Асфальт юллачар на дань балхаш тlа а ладеш хlара бетта цхьан болялочоа 600—800 сомага кхоачаш алапеш тележ хиндай. Иштта харнахьа уттаьча нарядах 15265 сома зе дир колхоза. Из зе даьа бригадира В. Марьяша, болхлошта И. Сосова, А. Марьяша суд яьй, бохъе йоаш лаьийхаь ахча хьа а дайнха цикъ тоебеча дlадахийтар.

Парти керттера шийн декхар лоархl Советски наьха вахар теддар. Кулгалхой декхарийла бу къахьегамхой торонашка уж даим хьажара, цар хьаштаж кхоачашдара. Парти пачхалкхени соцамаш кхоачашдара тlагlертта къовсам лоаттабеча XX партсъезда цlерагlча колхоза хьалкъа тlахьожама группа дукхаза белгалдьхадар колхоза председатела вош. Бугаев колхолни демократи телхаеш хинналга, колхоза болхам лоребеш а, дегlабоагlаргболе гlулакхаш lадешдеш а из вовнилга.

Колхоза председатель а, правлена членаш а бехка ба колхоза lулла тоххеза 69 бежан дайнеш дьийнеш моттиг йоацаш къаставрий. Цар тесса лелаьача балхо 27 эзар сом зе даьд колхоза.

Тlахьожама комитето а, партийни организацо а из гlулакх тахка а техка суде дlачудехнад.

lа гlерга гlертиа. lангара деха дезаш дукха хьайбаш за XX партсъезда цlерагlча колхоза.

Хьалкъа тlахьожама группа декхарийла я доакъар кхоабеш лелаьра хьайбай помещенеш тоаьра дlахо йодача хана а ца хаддаш тlахьожам лоаттабе.

М. - Б. ЦИЦКИЕВ.

ПРОДУКЦЕ ДИКАЛ ЛАКХЪЯРА

Укх тlахьарча хана нийсса тlоагlа теркам тlахьийттаб парти правительство техника доакъара бена хьаьра. Из гlулакх мишта латт хьоаьш халкъа тlахьожамхой комисси хиннай тха районе. Комиссе техкача гучадаьлар районе ерригаш колхозашкеь совхозашкей цу хьалъехье хоалимболаш йола планаш оттаь хилар. Укх шера районе доакъара дьарха дlадийнад цар 47680 гектара тlа гураь дуь алтеи 38716 гектара тlа доакъара дьарха культураш. Районa кхоашa шоай хьамаьа органически а, минеральни а удобреннеш тувсаш хиннай. Цу гlулакхе аьттуа баьнхаб алатий а, доакъарий а дика къуйнаьам кхабайтара. Хьаьстта дика хьийгар дlайийна баьцаш «1 Мая» цlерагlча колхоза. Цар дlайийнар 2 эзар гарта гектара тlа цхьа дlайийча дукхаза тlаовла бенаш. Хlара гектара тlара 2,5 тонн йоаьааь масса яьлар дарна. Хlьта доакъар кийчдера план цу белхано 172 процент кхоачашдьнай.

Уж толамаш доахча шоашкара доагlар телкаме кхоачамаш хилар доакъар дукхагlаь дикагlаь хилийтара тlахьожам лоаттабеш хиннача С. Ахтаев председатель вола халкъа тlахьожамхой группа. Ялат чуэцарен доакъар кийчдарен гlулакх хаддаза шоай бlаргlаь лоаттабир цар вlашагlъеллаьр тlахьожамхой кхи пост. Доакъара дикалла хьожаш болча тlахьожамхоша цхьацадола кхоачамбоацарах хийсачча масса вола болхдо царгаlа вьйкъле уж дlадоахар. Иштта дика болх беш я «Горячеисточненский», «Ермоловский», № 3 йолча совхозий совхозий халкъа тlахьожама группаш.

Района дерригача боахамашка вlашагlъеллар доакъар кийчду бригадаш. Доакъар кийчдеча хьалха латтачарна тайп-тайпара совгlаташ телар. Къахьегамхой моральни а материальни а белам совбаккхар гlулакх а шоай теркамa хlалера дакийтанар тlахьожамхой группаша.

Комиссе анализам а ю хьожача гучадаьлар укх шера кийчдаь доакъар соахи хинначул дикал лакхагlа йолаш хилар. Доакъар кхоабеш лелаьара шоай хина хьа кийчдаьлар хьаьш, дробилкаш, комбайнераш кийчъергlола установкаш.

Дикза дергдоаца уж гlуланнахьаш хlана а ерригай колхознашкей совхозашкей. Тоъаргдолаш дац цхьайолча колхозашка кийчдаь доакъар, дикал а лоха а цу доакъера. Из иштта нийсденнад бовхамий кулгалхоша цу гlулакха лерттlа йоакхе еш це хиннадаь. Иштта, «Атагинский» совхоза директора воа. Арбиева, керттерча зоотехника воа. Токаева, доакъар кийчдеча бригадий кулгалхой бехках 17 тонн йол пайдана йоацача хьалар, хlьта 32 тонн йол гаьржъелар. Грозненски шурий совхозе хьажкlаш силоса хьокхача хана lоайийта дукха гlадамаш довду. Совхоза тlахьожама группа цу хьалхье материал дlачуллар совхоза парткоме, цунах де дезаш дола гlулакх а дир. Цу тайпара доакъар толхийташ моттиг хилар Ленина цlерагlча колхозе а. Уж кхоачамбоацараш дуьцаш колхоза комитета заседани хилар, бехке бараш бехктоххаме ээр.

Тайп-тайпара декхараш латт халкъа тlахьожама комитета хьалхашка. Уж кхоъ йоккхача шурий дикал мишта, предприятешка санитарно-технически гlулакх мишта латт, хьайбай комплексаш хьалхъа деча балхашца. Района халкъа тlахьожама комитета гучадаьлар Ленина цlерагlча колхозе хьаккий комплекс хьалъеча а балхаш дика ца деяа. Кхоалагlа квартале йистехьахха ехаш а Грозненски района комконсалтий шерча гlишлон управлене хьахкийна дарха из объект а кушара кормоцех а. Бахьдар воаьча хlана а лелара дел уж бaжагlа йистедоахилга. «Гlишлонерча шоай балха дукха гlадатна дуйлайтар бахьан долаш цар хьалхара ферма тхоа хьалкхоабаь шоай бlоагlий доагlачул дукхагlа лоргlа lочудехад. Хьахкий комплекс хье оттаь проект а ца кхоачамбоацараш долаш. Бlарча оттаь проект хьа а цу луш къаьст-къастача доакъар шейийлар ма. Из болх дергl цo лоар болхан дооаш лоатта тlаьча дигарна, а ма хьахкоаба бlоагlий лоргlа lочудахар. Из ферма тонна дlадоаччул тlехьагlа дукха ца бош, тlаьнла цу гlулакхахча дукха ахча а гlерташ. Массало цу комплекса № 2 йола меттиг хьалъеш даь гlадатна дlадоахаш 9 эзар сом дlадахад. Хlьта цул кlезигагlа гlоредаш хlама ахча № 1 йола корпус тоаеш а.

Проект оттаьча «Грозгипросельхозстрой» института а, хlанз иштта лерттlа ца объект хьалъдаьча балхашта техкадар цу лоаттаьча шорта боахама управлене керттерча инженера воа. Т. Агиева а бехкаж хиннад ца гlулакх. Колхоза кулгалхой а хоаме бац шоаш хьаяца хьахкий комплекс фу зеиаш я, е хьайийчачул тlехьагlа пуйн эксплуатаци сиа бола гlаш бола тlахьожам а лоаттабеш. Халкъа тlахьожама комитето ца доаш дуьцаш соцамбаь Грозненски МСУ-е хьахкий комплекс хьаеш шоаш хьайита кхоачамбоацараш тlехьа ца доахаш дlадоахалла, аьнна. Бехке болча, пачхалкхена зе даьча кулгалхошта гlод а техаш, дисциплинарни бехктокхаме а ээаб. Грозненски МСУ е, Ленина цlерагlча колхоза а халкъа тlахьожама группай болх лелара дlалалгеи из дlахо йодача хана тоабе безаш хилара белгалдаьккхад комитето.

Дукха ха йоацаш комитета цхьаннаш хьежар «Загорский» хьачa совхозе (хьалха хинна «Старо-юртовский») Ленина цlерагlча колхозе йоаккхача шурий дикалга. Ала дезаш да цу боахамий кулгалхой шоаш йоаккхача шурий дикал лакхъяра теркам еш боацилга. Ленина цlерагlча колхозе кхоалагlча квартале шура хьаьна ца хилар баьхьан долаш 32 тонн дайнаьй, хlьта шура цlена ца хилар дlа ца эцаш йитай 8,9 тонн. Цу гlулакхаша колхоза 9100 сома зе даьд. Цу тайпара гlулакхаш лелаьдаьа «Загорский» кхачa совхоза, а 3 эзар сом совгlа зе хилад.

Халкъа тlахьожама комитета из доаш заседание дийца а дийне цу гlулакха бехкебараш бехкетоххаме ээаб.

Цхьаккха болх бац района комитето тlахьожам ца лоаттабеш. Из болх кхоачашбеча хьалха латт штате воаца комитета инспектор И. Лукьянченко, А. Богославская. «Ермоловский» совхоза халкъа тlахьожама группа председатель Э. Мечиев, иштта кхыбараш а.

Ф. ВАСИЛЬКОВ,
Грозненски района халкъа тlахьожама комитета председатель.

В. ШАВХАЛИЕВ,
халкъа тlахьожама комитета член.

Совхоза рузкъа лораду

«Гойтинский» совхозе халкъа тlахьожама группа 54 сигах латт. Совхоза ерригача производственни участкашка кургlолаш уж йийхьай 10 поста. Цу группина чубоагlа совхоза болхлой, специалисташ, производственни участкай кулгалхой.

Совхоза тlахьожамхоша декхар новкъостия дир совхоза партийни организацена а, администрацена а укх шера хьакий ялатеш чуэцача хана. Цар даим шоай теркаме лeладир ялат доа ца денна кхинахьа чуэцара гlулакх.

Хlанз совхоза болхлой хьажкlаш, шекара свекла чуэцаш ба. Цу гlулакха терко еш я, тlахьожам лоаттабеш а ба группай членаш. Тешам болаш де хьажкlаш свекла хинахьа йоа ца еш чуэцаргхилар. Совхоза халкъа тlахьожама группашка дикагlа болх бераш ба: С. Акаев, Ш. Наптаев, Т. Хамидов, С. Чабиев, Я. Юнусова, Х. Исраилова, Х. Цатаев, З. Вокуева.

Укх шера совхозо 2006 гектара тlара 37172 центнер ялат чуделлад. Планал совгlа даьккхар 232 центнер ялат да. Пачхалкхенга планагlа дохка дезаш 1800 тонн ялат дар, деккар 1839 тонн хилар, тlаьха 350 тонн баьшланараш дохка дезача метте деккараш 1200 тоннага дlокхьачар. Ийс бетта пачхалкхенга хьайбай продукташ йоккхера план а тlехходоацашъяьй боахамо. Шура планагlа 770 тонн дlаяла езача 20 сентябрь хьатlаккхочаш 793 тонн еккай, дукха ялан 16 тонн яра йоалача 72 тонн деккад.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Халкъа бахаме производства резервашех пайда дикагlа эцарен экономе режим чlоагlъярен хьахьлонъяхача письмос тllадехар, кхоачашдеш чакхбаьннача 8 бетта 6,5 эзар сом экономи яьй совхозе. Из вlаштlехьдаьлар управлени аппаратага дlадоахачуна кхомбарах. Цул совгlа 20 тонн дизельни доагорг 40 тонн бензин кхоадаьд. Уж толамаш доахача кlезига гlулакх дац халкъа тlахьожама группай членаша а.

В. ДОШУКАЕВ,
Урус-Мартана района «Гойтинский» совхоза халкъа тlахьожама группа председатель.

ЙОККХАЧА ПОХОДЕ

Шоаш бера балха тlа республика «комсомольски прожекторей» штабаша, отрядаша, посташа йоккха теркам тlабохийт общественни рузкъа кходарен лорадераш, производстве брак, прогулаш ирзина, къахьегамен производственни дисциплина телхаерашта духьал лоаттабеча къовсама. ВЦСПС-еи ВЛКСМ ЦК-еи решенеш хьежжа цу дешашта йоккха теркам тlабохийт прожектористаца производстве резервашка Ерригсоюзни общественни хьажаре. Производство рационально лелаяра йоаккхача похода юкъе а баха, къоначча контролераша гучайоах пайда эцаза йола резерваш, болх дlахо тоабора предложенеш юкъеяхуь. Из доаш кар къаьстта теркам тlабохийт къахьегама овсарле лакхъяра, керда техника производствана юкъейоалаяра, къахьегамин производствой lилан дарда тlа вlаштlехьъяккхара, продукци дикагlа хьаяра, материалаш, бедал, доагор, электроэнерги кхоара.

Хlана йолча хьажара керттерчарех цхьа дош да къахьегама овсарле лакхъяр. Цу дакъе дика болх бу «Электроприбор» завода новатораша. Укхаза дlабола-баьй цаl йолча графикагlа беш бола болх. Из керда хlама дlадолалийр комсомольцаша Марков Анатоле, Солнышкин Алексей, Агапов Анатоле.

Цу заводе комсомольцаша А. Рожкова, С. Ятуева, А. Остроусе шоаш кхоаьча материалех заготовкаш яра зида штамп Кир. из бахьан долаш цхьалагlа арателла дlаш хилар заготовкаш.

Аргунерча «Пищемаш» заводе хlама телаш йола инструменташ централизованно хьекхдага вlаштlехьдаьккхар, цунах боккха пайда баьлар.

Хьажара юкъе дакъа лоацаш хилар бахьан долаш кисаркоша чlоагlагlа дакъа лоац рационализаторий белама юкъе.

Грозненски ремонтно-механически завода сверловщица В. Корольков предложени оттийр цхьан оатхала конструкци хуьйцадьнна. Из юкъейовлларо йиш хилайтар шера 400 сом ши тонн метали кхоле. Цу завода котельщика С. Харенова предложени елар блокий конструкци хуьйцаьна. Из кхоачашъеро йиш хулийт 1500 сом 7,4 тонн металли кхоле.

Йоккхий коталонаш яьхай прожектористана рузкъа кхоларен лорадарен хьакъехьа мехкадаьттен мехкадаьтта продукташ лораеча а, дlайохьийтача а.

ВЛКСМ обкома бюро соцамца хьежжа мехкадаьтта доаккхача, из чаккхдоахача, мехкадаьтта продукташ дlайохьийтача яьнар болх беш хилара гlулакхаш мишта кхоачашду хьожа рейдови бригадаши посташи.

Боккха болх баьб Грозненски производственно - товарни конторa «Комсомольски прожекторa» штабо (штаба председатель В. Бурдушкин). Къона контролераш гlийртар шоай предприятe кертта юкъаеннача предприяте балха технологически процесса тlахьожам лоаттабе. Вагонни доцора мехкадаьтта продуктан чуйоттa нагаргlйоаца цистернай ухьнта гучаяьлча. Прожектористаш буьзабелар денорча шоай коллегашца. Из хар бахьан долаш дикагlа кийчъе йолайир цистернаш. Къоначча контролерашта цо гlулакх дарах 1000 тонн мехкадаьтта продукташ кхоейр.

«Старогрознефть» мехкадаьттен газ йоахача управлене дика хоархlаш ба прожектористаш. Уж дика хьажар бахьан долаш ца дейтап вlалхардаьккхал ши бlаь тонн мехкадаьтта.

Октябрьски района мехкадаьтта промыслашка болх беш 200 совгlа къона контролер ва. Цу балха юкъе къаьстта дукха дакъа лоац комсомольцаша операторашa Симонов Евгене, Голованов Биктора, Коряпин Валере, Грубева Людмилае, кхычар.

ВЛКСМ XVI-ча съезда решенешка хьежжа республика бераша болх бу «Рузкъаш кхоарa комсомольски фонд» хьаьнa. Цунаш юкъе дукха дакъа лаьцaа заводской района къоначча болхлоша, 7,1 миллион киловатт-сахьт электроэнерги, дукха мехкадаьтта продукташ, тайп-тайпара материалаш кхоий.

Рузкъаш кхоабарен лорадеш боккха програма къоначча кхоачашъе юртарча комсомольцашка кагирхошеи. Ялат чуэцаш боккха болх бир цар цо лорадеши деттаеши.

Дика къахьийгар Назрановски района «Октябра 40 шу» цlерагlча совхоза прожектористаша. Комсомольски посташ оттаьдар кхьшка а, наькъашка а. Цар цlена бlарг ца хетташ цхьацха а кхоачамбоацар дисанзар. Боткъараш телхаераш бражоделаш шоай «Молния» бийцар. Балха тlерабуьла гlертараш, болх цlена ца бераш, производстве цо доагlа гlулакхаш лелаерашкар сурта а боахаш, совхоза администрацена пайтоорганизацеги дlабоалийтар.

Боккха пайда бий совхоза «Комсомольски прожекторa» штабо.

Республика комсомольски организацеша шерра хьийцадаьр къоначча контролерий схьа. Рузкъа лоадара наькъаш тех, маьтта чlоагlбе рузкъаш кхоабарен лорадарен къоначча похед.

Рузкъа кхоаре лорадарен походах республика комсомольцаши кагирхошеи КПСС XXIV-ча съезда исторически решенеш кхоачашъйеш, доагор, электроэнерги, химически, минеральни хьун, кхаьрла рузкъа кхоадараш лорадара юкъе лоаьа хакьа ду.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ Нохч-Гlалгlай обкома секретарь, «Комсомольски прожекторa» штаба начальник.

ПЛАН—ШУН, АХЧА—ТХА

Укх тайпара сурташ эа йиш а Назранерча «Горгазо» кхест-каста. Бий хьа а бийлле тlааргъоаю доаьла къахетилг хьахьоах хьачухеча, хьо хинналь-ех хlинзалаш цо хало сога уализтар хьача сайна, заведующи Альдиев Мурада бlаргаш тlа а къовзайдий. Вош из цкийга фу ела воаьл из хоаш вагlа цхьан юкъе, тlаккха хьаьша кхы юкъа тlара хуьцалургвоцилга хайча хоатт: «Мила хьо, фу де еа хьона?».

— Сона дьяла деза хьогара ейла мийца товаш. Ахча дlа а мийс мийца хlама хьа ца дуьш дайнахйй хьона?—аьнe цхьа шу бетта шийне дуйлайча вгlадл. Мурадин арахийтар хьешo. Хlьта а Мурада лаьаа воа а деналe беземе вlашагlа къаст уж. Баккьла, пунах чакхдалаш гlулакх. «Хlаца муккъагl кlезиита сой болх хьа ма байтаргбий гога ахьар», аьнна цо фуьхна бе боллаще а кхаиио дола къахетилг юкъе доалла шолагl. Бола бий биастаие бlаргашта хьалхашке. Из хьабоаьйншe а кхоалагlйо. Иштта цу кхадушкха а, малача наьха а бийний кхоайхар чаргхьоaла йохалу да ай ма лу. Назране бахараш lуйране а боагlа, гаьнне юрташка бахараш тlехьаь мара кхичa.

Цара сов дукха дlаьий, хар дий, царех цхьабераш тоба корта шийх бовхлий ца хоаш чуйола Мурад. Хlьта а уж цa бекхе бе йиш ма. Уж баккьлуa. Ахча дlа а денне оаха мийца кхаьла газ хьая йоах цар. цох боагlа мах шоаш дlабалар тешал ду маттахьеш дlа а хьохаш. Мурад а баккъу. Цунга цу тайпара газ яц, Назране из хьеш моттиг а яц.

Гlулакх мишта да. Сунжерча «Сунжагазо» хоам бир Назранерча «Горгазага»: «къа газ турбаш цу «Гlолла-дlа а-» уьйтиш эхо стlарах план я, пайда а хургбаш хьона. Къола газ еоаха йолаьа. «Мичай из новка тlа» — цецбаьлар «Горгаз». Хьа буьй лозабе беламехь бахтаь. Газ божмаш фу а ошнаш ваке оахош хаха хlайдаьр тlа кхуьхьаргьа. «Тlаккха сонъв де хlама а миччa дус цага»,— аьлар, цу гlулакхах хийца ца кхетача «Горгазо». «Шоргаа хьа», — тейир из «Сунжагазо». — Наха шоай цlенoшка хoача газ боагlаю установкаш оттор йолаш пропаганда е ехa la», — аьлар. Дlадена цу гlулакхах боала тайде дlа а боаьийташ лоацаца хаяа кхо бlаь совгlа долча цlенoшка цу тайпара установкаш оттаь а кар «Горгазо» городе а, юрташка а бахача нахага.

«Дlахо де дезар хьадхайта тхога», — аьний, сиг вахийтар «Горгазо» «Сунжагазе» из болх ше баь хьача. «Хlанз газах доагlа ахча хьагуйле деза оаш», — аьнна, хоам йхабора. Гулдир. Сов гlадбахача ийха шоаш кассе а ухаш дlатела доладир ахча. «Хlанз ахча а ма дий байгeа», ахаш «Горгаза» дог гlоьдаьнача ханна «Сунжагазо» телефон техар «хьагуйдаь ахча lе цх дайташ хlана дагlа шо?» Тlаккха «Горгаз» ше фу дерга ца хоаш еха хьайзар, «Тхе малагlва йоагlа дуьйна», аьнна. «План шун а, ахча тха да». — «Сунжагазо» лоададир гlулакх.

Иштта цхьана духьа из болх беш Назранера «Горгаз». Фу ерга, малагlа гlулакх кхаь дlабохий тхога Мурада уж квитанцеш хьа е хьожаш шийга де ухе иах? Цо «Сунжагазе» lохьещабу уж. «Сунжагазо» юха хьалдьежабу: «Назранера «Горгазай» мара тха дотаеш а йаь цу жилапна а хаш», аш. Ахча хьайхара комаьрша да тхо, газ шоайа хьалъийта езира дехлу тхоьа» еле лаи «Сунжагазо» начальника воа. Горбатенкоа. Газа баоа ярга кабаш бlаргаш «кlайдешачу» тlехьагlа бени ша маха боалу яр. Бена хьа хlамийсаш. Иштта хьа мара егlай Назране уж цlе балоаш тlа йола «Сунжагазера» машен. Из а ах—хьеса хул. Хlьа бетта кlезигагl яле 300 балон а йоагlар цигара, хьалъахьараш иштта бlаь гаргга мара хилаш. Уж а шийн хандахьа ахьан. Специалисташ хьайна планаш а йоахаш помещенеш кlоахье наха уж дукха мах боаккха установкаш мукх а юьаш латт, хьалуьш кlоахал йоацаш. Газах йолаа ахча ца хадааш дlайдеш латт «Сунжагазо», хьалуш товар деце а. — Яр ахе — цхьалагlа бутт ба со газа балонa тlехьа дела,— аьлар Экажкъоатий юрта вахача А. Антошкиева. Шо а дезаш шунар маьа а безаш, аьнна къахеташ lе а тейса вахар Назране вола В. Шутуров, моцагlа шийн декхар хьадахкча вахачо сайна, цхьалтаи йосса ка а йхиттаа. Фу дергa пo хьм? Де хlама хац.

Шоай транспортана хьалхуьдаргъар, наьсархоша из газ йиш яц хьача транспортаца из дlа-юха кхаьа. Уж установкаш оттаь вах а кхийбарашт сурна хьунашкахьа бlаьс лекха баьнаьаб шекал хьатlеоагlача укх дешашка. Совхозий кхашарча бригадашка уж оттаьраш а ба фу дергa пе хоаш.

Иштта хилоазар теллах «Сунжагазо» Назранера ца «Горгаз» хьаса цlа хилар мара кхи дlама кар доаца мискинт юкъе е туесаш.

М. ЗАНГИЕВ.

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

ВИЯСА, Ялхойн юрт, Советски урамехь. Бакъду наб кхетаза вац цу бус Урус-Мартанан районан чурча гIуллакхийн отделан участковни инспектор милицин зIамагIчу лейтенант Хамбиев Абдул-Хьамид. Районан сагатдеш зуламаш дийцина. Сахьтан дийнахь, и дийначу отделан оперативни состав, кIоршамна къахьегарца зорам хилла. Ушкашна аре беламби ул.

Зорам хилла отделан начальника Хамбиевна а. Шина доттагIчо — дружинникашна общественникашна вордаргIа а балха, сар ийнар ягIа волавелар из. Сакъинна ирхар цар из. Хьийга къа доезар — хьанорханар зуламхо. Гоьза а, мохьара а, майра а зуламхо хьалахарах милицин зIамагIчу лейтенанта Хамбиевна ахчан преми елар Нохчийн-ГIалгIайн АССР чурча гIуллакхийн министра приказехь.

Тешамо, собаре, хIама гIаьттича сих ца луш, дика дог долуш сар ву Хамбиев Абдул-Хьамид.

1965 шера эрре из милице веара. Юккъенца мутIарере милиционер волуш болх бир цо. Болх тешамен цIанон бора, балха тIе воллаш юкъарча шко́ле дешаш вар. 1968 шера юкъера школа чекхъяьккхар цо.

Хала а тесса ента а цхьа участок яр. Мала воккхаргье цига дика дош эттар. Цига дагахкар Хамбиевна. ГIалат а балабар. Лоацамна тахана къоьман участковни инспектора дикагIбелча къахьегамца зIамагIъоллара хьинар дола коллектив, айхха бувзам тоссар балана накъеца. Участковни инспектора активисташцеи общественникашцеи дийцар юрта ду зуламаш, къоалаш ца билийтара дешаш, бе бозача балла план еттайир.

Иштта дIаболабир Абдул-Хьамидас кердача мотттига болх. Лоацамча хана зорамаш кIезиг долар дешдола цуламаш, бокъонаш телхаелга, белгальбарна порядок эттар юрта.

Шийх аьлча дуццаре тIеравал Абдул-Хьамид. Цуь дикачу гIуллакх, ондалох, цо беча бакхтокхамарча баьлла цунна лаккъостахина гIолла хьа дезаш хул. Болх дика барах республикан МВД-екъа, цо болх беча отделан а 8 премин ягийна цунна.

Участковни инспектор волаш болх бе дIавоьллинчача юккъенца а дикача оьгIорамьера дIаволлийтар ше Хамбиевна, нака гучабьйар къахьегамхоштта зулам дераш. ЧIоогIа вазаш, доаргIаш сар ва Абдул-Хьамид цIенача къахьегамца бехкарашта хьалхашка.

Шийна гIадолло декхар дика кхочушдеш хиларах «Милицин отличник» яха значок еннай Хамбиевна.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
тха штата воцу корреспондент.

СУРТА ТIА: Урус-Мартанан районан чурча гIуллакхийн отделан участковни инспектор милицин зIамагIчо лейтенант А. Хамбиев.

БЕРАШ — ВАЙ ИРАЗ

Вай обществе ца дуьхьало антагонистически классаш. Цхьа бакъда болаш ба дерригача рузахьах, льготех пайда кхоачаш бола нах. Уж бераш да. Деналлаш бер дар даьн нахьек меттел ерригача обществе а дог гIоздоллаш, ираз деташ хIама да.

Вай мехка коммунистически общество хьалхарIола сар дика кхетам болаш хьалхезар общественна бокхачa лоархIаме гIуллакх да. Бера дан наненаз маьоттIара кхетадеш хила деза. Бераш вай кхоане а, аз дика кийчьярах тийша хургда общество майоттIара хулга. Сар кхетамца хьалкхезара юкъе дакъалоаш вай мехка беррига къахьегамхоша а. Цу дакъе къаьстта лоархIам бола гIуллакх ду милице берий хIенной инспектораша а.

Горох Грозне Орджоникидзе пIерагIча майдан тIарча милице берий пIено датайохийт эскара штаб, хIаьта цун йоккхагIйолче инспектора милице лейтенанта Бережная Серафима Ивановнас — командир.

ЧIоагIа еттш а телефон, хьачудоагIа кхийна а кхелита а бераш. ХIерамe хаттара жоп дала деза, берашта мишта хила веза, малагIа хьетам бе беза дувца лела дакштен ноашоштен. Ерригна шиб дета кIоашал кIолу берашта ду пIагIа болх беча наха.

Хала, бакъда беркате ба сар харцахьарча новкъа не валийтара тIехьа лоаттабеча къовсаме эттара хьалхарча кхьита тIа латтача наькъе болх. Дукха а чоалхане а ба из. Теттара. Iура дIаболалу из, биисан ха яхача мара чакхбалаш. Харцахьарча новкъа лахьан бер кхетайча дукха хIама де дезаш хул. Шоаш дер айхха общественностица бувзам болаш ду.

— Наха ковкъостал па дича аьттув баргбацар балха тIехь, — боах Серафима Ивановнас. — Цхьаьналча бахьанашца харцахьарча новкъа дувлаш бераш да тха «Хала кхетале дола бераш» оал оаха царех. Тхедекхар да аьн ньыеш оагIонгахьара хулача вочча влиянех уж бераш къоастадер (хIаьта ишта бола дайн ноаной болаш ба). Цу тIехь тхона дукха новкъостал ду общественноста.

Милице берий кIагIа бола бош а 15 сат юкъеола совет. Уж ба гIуллакхара нах. пIен — доакой, хьехархой, болхлой. Уж бераш харцахьа дахача новкъа лета нах ба. Цу совета председатель ва хьалха хинна школа директор пенсионер Скляров Иван Федорович, секретарь — ОТНПЗ инженер, шин бера нана Бехрешная Таисия Максимовна.

Милице берий цIен коллективна могад района хIара школа милице къонача доттагIий отрядаш хIоттаяха. «Хала бераш» кхетадеш беча балха тIехь дукха новкъостал ду цу отрядаша. Къаьстта дика накъайоал №№ 22, 32, 48 йолча школий отрядаш. Бокхача беламца бу цар бокъонаш телхаеча бераштa юкъера профилактически болх.

Белгальйина дика болх беш я № 48 йолча школера 8-ча классе дешаш вола Дудаев Руслан керте латта отряд. Дика [illegible] из Бережнае а берий хIен хьачa болхлоча а.

Ленински районa хIара домоуправление а микрорайонашка кагирхоштe болх беш йола клуб. Болх дика бу Субботникова улицагIа йолча, педагогически институт 5-ча курса студент Российский Евгений керте дaттача «ДоттагIал» яхача клубо.

Доккха новкъостал ду милице берий цIен болхлошта общественникаша а. Уж ба шийн кварталe улицаш комитета председатель йола Екатерина Алексеевна Игнатенко, хьалха [illegible] бухгалтер пенсионер Василий Федорович Рыжко, дукха кхийбарх.

Укх тIехьара хане дика [illegible] болх бокхаш телхаерна. Бакъда хIанз а болаш [illegible] бокъонаш телхаш кхоьчча бераш. «Мишта хьахул уж?» «Мишта ийслу вай обществе ишта бола наха?» яха хаттараш отт. Масала, хьаэцаргьа вай 1965 шера хаьча, 11 профтехучилище дика чакхъяьккхача Игорь нана Янтиева Муира. Хадланза моллаши харцахьа лелаши хиларах укх шера 13 сентябре Ленински районa халкъa судо [illegible] бокъонаш ясзар из.

Иштта цIанхаштта хатта доагIа дийр шератара леий 18 шерага кхачачаша ха йолаш дийр бар шийна Е. К. Посевайта а, из шийн берашка дIаде хьажий, бераш хIанз кхетадаш. Хьожаш сар вокха 8 шу дола Виктора 16 шу дола Владимира айлаюш лы, дукхагIча хана бенар тIа хул. Иштта лиса бераш харцахьарча новкъа хоал, зулам а хийн, суда хьалташка отт.

Вай обществе хIоттаме хинна болаш кI. Вахьа̇ иштта болча нахана хила [illegible] хьахетаме.

Бокхача беламца хул Серафима Ивановнас харцахьа лийначара нийсача новкъа дахьача берех. Харцахьа лелаш вар Симонов Игорь. На кхетавера де [illegible] волар цунна. Зехь доакзар пуша хьийга къа. Игорь нийсача новкъа хьалар. Советски Эскаре гIуллакх деш а хIиня дIавера. ХIанз шийн дезал а болаш вахаш ва. Цо дукха новкъостал ду милице берий цIаина.

НоакагIйола инспектор милице лейтенант С. И. Бережная йолча милице пIено дукха бола бу берша белaме хилойнга, цар шийдамаь гIулакх дола пIаьпIахьдоакхташ а, дукха хIама ду колонешкарел специально-профессиональни училищешкарел кIадалькхача берашта кхетам лул а. Дукха гIулакхаш хул милице берий цIен кхоачашале везаш. Уж дерригаш дийца вергаш цхьа статьяе тIа.

Вай мехка зулам доаггa дIадаккхар, хьаьстта хьалетарашa ду зулам дIадаккхар чурча гIуллакхий органий болхлой хинна из Iеш, ерригача обществе а лоархIаме гIуллакх да.

Д. БОРИСОВ.

Iусмана дика гIуллакхаш

ХIАРА ДИЙНАХЬ дукха нах хул Грознерча аэропорте. Тайп-тайпара профессеш, шо-шоай оамалаш йолаш ба уж нах.

Цхьабераш аэропорте боагIа гальнарча цаьккъа баха, вокхаш бoлхараш накъабаха, кхоалегIбараш хььшашта, тархарча наха духьал. Укхаза нийслу гIадбахаргIа мела бераш е. Цхьаза кад совбьле шоай самолет малагIa а на хоаш а бусс, цхьабераш малара ласехь харцахьа лела а болалу. Пассажираштa юкъе нийсбала терлу Грознерча тикашка доаца товараш ерахьера тIа а кхухьаш, дукха мах тIа а бетташ юха йохка спекулянташ, къуй, кисашка кхураараш. Уж саннa болна нахана лиэа къовсам лоаттабарх аэропорте цхьадлаш хул чурча гIуллакхий Ленински отделенен милице нарял. Цу нарядана массаза а го йиш я милице воккхагIа вола сержант Идрисов Iусман.

ХIаман зем болаш, фела вола Идрисов Iемеь зуламхой бовза, уж бехкетохаме оза, вIалла а нийсача накъа тIа вартбоалеш вале сар цу тIа вакха.

БIаьстан юкъе дар из. Кхьмет. тал парикашка кхою нарсаш а неггахь мара на гуча аэропорта багажни отделене ши гали карсаш дIачуалар цхьан саго.

ВIаштIехьа хетанзар из гIуллакх Iусмана. Мичара йоагIа уж жал нарсаш? Отделене воалавир нарсий да. Гучадаьлар Респотребсоюза болхло Даудов Ширвани из хилар. Шин беша хьалкхаьа нарсаш а уж яхаш кIалхара вала гIертар Даудов. Грозненски района «Комсомольское» яхача юрта ваха вийнар милиционера ха гIуллакх таха.

Дукха ха ялалехьа хайра цунна Даудова беша цIаккхий а нарсаш па хиникга. Лоткъаю хьахьекхар уж нарсаш совхозера лохача мяьхах дьо а яйна, Шевченко яхача городе йохка из ейдилга. Спекулянтегара хьаьльа нарсаш столовешка дIачуелар, из ше бехктокхаме ваар.

Негтакьа аэропорте нийслумоллагIа дале а зулам а дась вале лаьрхIа укхаза вена сар.

Цу тайпара сар вий хьажа аьнна шийга хоам хилча чIоагIа фола хул воккхагIа вола сержант.

Цхьан сарахь зуламхочо улица накъа тIа вийхавар сар. Цу хьакъехьа хоам бир постовой милиционерашка. На хоам Идрисова а кхаьчер.

Москве йода самолет гIатта ухе ха йисанцар. Аэропортa цхьан мIаьнге зIамига сар хайра Iусмана. Шийна тIаюхьа кор хувцаш воаллар из. Лехаш волча сага сибат дар цуя. Бакьда, зуламхо из [illegible] е оас хара цхьа белгало эшар. Шаьха коча пхьешa тIа цIе тIеэдеш бaйра цунна.

Кабинете чувийхар милиционера вокхаш вицар.

ГIалат вецина хинхеванар Идрисов. Новне Алмы ваха Тесаев Алахбек дьникавар зуламхо. Сар воккхарах йоагIа сух йир цунна.

Иштта дийцар Идрисова пассажираштa кисa кхайда Грозне бехаш бола Катитаров Валентин Аванесьяь Юрийи.

Укх денoшка аэропорте дежурство волаш Идрисов Iусмана ейра картах хьалъалла улла костюм. Шийнa сахьат даьлар цун да па воалеш. ТIаккха из хьа а нийса кабинете хьачуера дежурне. Справочни бюро болх беш йола Гриднева Татьяна хьа цу а айхха кисе хьежача корадир 331 сом ахча, вокх кисе хоаллар военни билет. Цунах хайра костюма да «Малгобекнефть» НГДУ болхомте снабжени еха отдела болхло Ужахов вола. Пассажирий списокашка хьежача гучадьлар Ужахов шийн балха гIуллакха Шевченко яхача городе вахалга.

Цу дийнахь самолеташ чахьоболхаш хинна диспетчер Веданов Степан Степанович волча а ваха дIалийтар цо цийна костюм ахча.

Дукха ца гоиш Шевченко яхар радиотелеграмма. Болх бевзна цIавендача Ужахова доккха баркал аьлар Iусмана. Самолет гIаттача мара латаена хоьналар цунна шийн костюм.

Спекулянташца, къуйца, вай боехарашца, моллагIча зуламхошца лиэа къовсам лоаттабар шийн керттера декхар лорхIаш ва Идрисов Iусман.

Г. ХАМЗАТОВ.

ХАОТТАМ

Тахан йовхa а йолаш, йоалла йоаца кхоалонаш а йолаш, хунзалун мела, йоармагIа цуь а хьекхаш. Фандаре температура гIолла 19—22 градуси, буса 18—21 градуси йовхал а. [illegible] Денисерча шин дени шин бусе йовхa йола кхоалонаш а йолаш, йовчаш а йоаллаш дайрдIаьлча доаш а отташ, [illegible] мела, йоармагIа а хьекхаш. Фандаре температура 11 градуси дийнахь 21 градуси. Йовхал а йолаш [illegible].

Метеостанцe.

Редактор **М. К. ДЬЯНОВ.**

1966 ШЕРАРА НАЧЧАХЬАЛХИНИ 3 ПРОЦЕНТ ЙОЛА КХАЙ ВОАГIА ЧУХЬАРА ЗАЕМ

Гор. Волгоградехь 1971 шера [illegible] сентябре [illegible] тираж[illegible]

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

[illegible]

Серийн №	Облигацийн №	Баьккхина ахча (сомаш)	Серийн №	Облигацийн №	Баьккхина ахча (сомаш)	Серийн №	Облигацийн №	Баьккхина ахча (сомаш)
100401	46*)	500	131669	10*)	500	166640	19*)	2300
101658	46*)	500	132523	47*)	1000	166744	17*)	500
102021	1—50	100	132806	02*)	500	169006	1—50	40
102482	03*)	1000	134655	33*)	500	169968	1—50	100
102606	06*)	500	134851	13*)	500	170146	02*)	2300
102838	43*)	500	135423	20*)	500	170429	1—50	40
103187	1—50	40	135630	38*)	500	170657	1—50	40
103402	38*)	500	135664	29*)	500	171229	33*)	500
104087	1—50	40	136438	34*)	500	171550	14*)	1000
104416	45*)	300	136505	1—50	40	172603	15*)	500
104703	40*)	1000	136649	14*)	500	173294	30*)	500
104919	40*)	500	137456	35*)	500	173319	21*)	500
106475	1—50	100	138402	09*)	500	173572	43*)	500
106638	03*)	1000	138622	1—50	100	173601	40*)	500
106806	12*)	500	139160	1—50	40	174994	1—50	40
107277	1—50	500	139613	1—50	40	175462	22*)	500
107303	06*)	1000	140086	1—50	100	176500	46*)	1000
107972	06*)	500	140619	46*)	1000	176660	1—50	40
108009	1—50	40	141513	1—50	40	178117	01*)	500
108561	17*)	500	143192	24*)	1000	178438	1—50	100
108615	31*)	1000	144083	26*)	1000	178478	42*)	500
108708	43*)	500	144180	1—50	100	178604	38*)	500
109092	26*)	500	145164	14*)	500	179234	1—50	40
109959	40*)	500	145279	06*)	300	179256	37*)	500
110319	19*)	500	145865	19*)	1000	179325	23*)	500
110882	18*)	500	146130	1—50	100	179389	23*)	500
111083	14*)	500	147177	25*)	500	180284	1—50	40
113413	47*)	500	147909	46*)	500	180604	24*)	300
113502	1—50	40	149119	1—50	40	180798	29*)	500
113529	48*)	500	150054	1—50	40	182083	28*)	300
114300	10*)	1000	150332	1—50	40	182165	24*)	500
114609	41*)	500	150661	39*)	500	182236	28*)	500
115567	35*)	500	150749	1—50	100	182283	1—50	40
115647	44*)	500	151168	40*)	500	182752	44*)	1000
116202	12*)	500	151388	1—50	40	182994	40*)	500
117600	46*)	1000	151616	27*)	500	185001	44*)	500
117941	1—50	40	151626	1—50	40	185086	47*)	500
118126	1—50	40	152051	27*)	5000	185118	18*)	500
118209	22*)	500	152265	1—50	40	186605	29*)	500
118596	40*)	500	152352	1—50	100	187343	08*)	1000
118965	32*)	500	153730	07*)	500	188292	22*)	500
119180	25*)	500	153824	31*)	500	188327	34*)	500
119279	28*)	500	154036	16*)	1000	189972	1—50	40
120714	1—50	100	155099	1—50	40	[illegible]	1—50	100
122034	17*)	500	156771	1—50	40	190134	1—50	40
122223	42*)	500	157044	20*)	1000	191082	41*)	500
122256	38*)	500	157485	1—50	40	192289	1—50	100
124581	22*)	500	159938	1—50	40	192772	1—50	40
124933	43*)	500	159981	1—50	40	193274	15*)	500
124986	37*)	500	160147	01*)	500	193415	1—50	40
[illegible]	1—50	100	160281	12*)	500	194686	23*)	500
[illegible]	28*)	500	160696	1—50	40	195169	17*)	500
[illegible]	21*)	500	161224	1—50	40	195180	39*)	500
[illegible]	41*)	500	162948	08*)	[illegible]	195201	23*)	500
[illegible]	21*)	2000	163409	18*)	[illegible]	195847	19*)	300
[illegible]	30*)	500	163971	42*)	[illegible]	196520	07*)	500
127[illegible]	1—50	40	163995	27*)	[illegible]	197545	37*)	500
128291	30*)	500	164254	36*)	[illegible]	197578	1—50	40
128482	04*)	500	164344	50*)	[illegible]	198135	22*)	500
128719	34*)	500	164417	41*)	[illegible]	198197	24*)	500
130087	29*)	2000	165464	26*)	[illegible]	199487	39*)	500
130856	47*)	500	168205	37*)	1000	199690	25*)	300
131084	14*)	500				199899	33*)	1000

Укх сера облигацией [illegible] 40 номера 40 сом кхаж баьнна.

Таблица тIа хьагIоннай кхаж баьнна тIехьа сома облигацеш. Кхаж баьнна облигацеш беича [illegible] ду.

Баьнна кхаж [illegible] облигацеш [illegible].

Нохч-ГIалгIай АССР гострудсберкассий, госкредитни управлени.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ВЕЖАРАШКА ДОТТАГIАЛ, ВЕЖАРАШКА БАРТ-ЦХЬОАГIО

КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорний керте латта советски партийно-правительственни делегаци ДРВ хилара. ДIахьа а дерригача дунента дIахьекхаб советски наьх турпала Вьетнамаца, чIоагIа барт-цхьоагIо йолаш хилар. Советски Союзи Вьетнама Демократически Республикеи цIаши юкъаш хола вежарий бувзамаш дохаргдоаташ хилар. «Вай шин мехка партешта, правительствашта, халкъашта юкъера отношенеш дегIайоалаеча новкъа дIахьаккашка баькхда керда дика гIа» нийх хула бокхача лоархIама событи а аьлар цу визитах ПТВ ЦК хьалхарча секретара Ле Зуана.

Ханое советски делегаце ДРВ кулгалхошца аь переговораш, республика къахьегамхоша вIашагIъеттаелар цIенча доттагIалех дизаьча вошалех Iи йолаш хилар. ЧIоагIа харцлеш дийцар Къулбехьен-Малхбузен Азера йоказа юсаргIоаца шоай авантюраш йохарга хIанз а дог лоаха. Хьалха а сани низаца чIоагIало лувцаш Парижера переговораш ю. ДРВ еш йола провокацеш налеташ ца социйта, Вьетнама къулбехьа, Лаосе, Камбоджа шоаьра тIеяя операцеш и США империалистически гIоаараш.

Цхьана ьча советско-вьетнамски заявлене юха а чIоагIлеш малхалара, советско-вьетнамски доттагIал чIоагIача, йохаргIоацача дарда тIа латт. Цхьаза аь заявлени бокхача политически лоархIама документ да. Вежарашка вIаши гIуллакхаш ледадара опыт вIашагIтехал чIоагIъяьл на Iош, по тхьаьокх хьагIадоагIача шерашка шин мехка вIаши ледалеча гIуллакхий перспективаш керттера доатамий. Советски Союзе керда даь декал долча барт цхьоагIоаш бокхача интернационализман гIуллакхаш. Йоах вайвлене тIа, хьинаре дIахьалхашка захара, шин гIуллакх диза котдалалца дIалехьара вьетнамски халкъа дог уроаттау низ бола фактор я.

«Цу доттагIала, — аьлар Н. В. Подгорние, — сий дола салхане, йоккха тахане я. вай бIубенна ала йиш я цун геттара дика кхоане я». Визита итогаша из диза бакъу. Уж чIоагIагIа хьаллоал советски вьетнамски халкъашта меттел, социализма кхача вежарашка долча мехкий халкъаша а машара, демократеца, къамаш шоай лоIаме хилара, социальни прогрессa тIехьа къовсам лоаттабеча беррига наха а.

И. ЛИПЕЦКИЙ.

ЮКЪАРЧА РЫНКАНА «АК»

«Юкъарча рынкага тIой дIадийкабар» — иштта лаьрхIар французски буржуазни «Орор» яхача газето Брайтоне хIанза йистеьнача лейбористски парте хIара шера хулаш йолча 70 конференце итогаш. Консерватораша оттаьча условешка хьежжа Англи ЕЭС юкъелхьара духьал кхаьж тассара парламента беррига лейбористски депутаташ тIахьехаш йола резолюце тIаийцар конференце.

Брайтоне хиннa конференци Англи ЕЭС юкъелхьара духьалара хIанзалца ца хинна йоккха форум я. Мохк «Якхнех» дIаккхетара духьал яьлар дукха ха йолаш хинна трех-юнионий британски конгресс съезд а. Лондонски кенайоаоно йоах, 70 процент сентIа бола англичанаш духьал ба шоай мохк «ЗIамгача Европа» член хилара.

Из кхетадеш а да. Доккхача капиталаа лоIам кхоачашбеча Хита консервативни правительства гучаьха хет Англена «европейзаш» дре европейски континента кхелаш къестача керттера лоархIам болаш хила цуга йиш хулийтаргьа аьнна. Цу континента юхь мишта хилаб везар Лондоне? Цунна дика тешал деш йола факт я советско-малхбузенгерманиски договор дар. Малхбузен Берлинах йола йиъ оагIорахьара согланеш ар сагна холча. Европе политически климат хIаьгьара тIадерлаьча машара гIулакхашта английски консерватораш духьал гIийрта хилар. Цунах дуаш Англиа кулгалдеча гIораий инициативагIа истерически антисоветски кампани йоаржаь хилара а.

Брайтоне хинна лейбористски конференце Малхбузен Европе фуннагIа аь а шоашта «либерство» — яхха гIертача торей политика Британски гIайреш тIа а тIа-тIа дукхагIа духьале нийслуш хилара дола керда тешал да.

Ю. КОРНИЛОВ.

ХАНО ДIАДЕХАЧОА ДУХЬАЛ

4—5 октябре Саарбрюккене хилар ФРГ эттара йоккхагIа йолча буржуазни парте — христианско-демократически парте (ХДС) съезд. Парти шин шера оппозице хилара итогаш е саьшн 1973 шера бундестаге хургдолча хоржамий хьакъехьара никъ къоастабе бенаш яр из съезд. Дагадохийтаргда вай, 1969 шера ФРГ парламентски хоржамаш хилча 20 шера мехка хоал лаьчул тIехьагIа христиански демократаш оппозице бахана баргбоанаш хинна хилар. ХДС ледалча кхача мехкий территореш шоай а кхаш дIаехарен реваншизм хьарен Iоадала политика бахьан хина доагIаш хинна хIама ха из.

Цу хане а Малхбузен Германе бахача хукхагIболча наха кхетадьIар из перспектива йоалей кхерамех никъ хилар. хоржамаш хилча шоай кхел а йир. из бахьан лолаш хьахилар В. Брандт керте латта социал-демократий кортамукъача демократийн коалиционни правительство. Цу хана дола Европе хиннад кхохкам йолдеш дола лоархIаме хувцамаш, тайп-тайпара социальни строй йола паччахьалкхенаш вIаши аурпар кхетадех вIаши гIуллакхаш лелален лыний, цунна керттерча лаьхъе новкъостал дир социалистически мехкий сотрудничество тIагIертта лаьча гIулакхаша. Цу новкъа эттара керттера векаш хилар Европера хIаттара доладенаш дохаргдоанаш хиларах ФРГ-ва СССР-пеи ПНР-пеи лаьча договорех. Малхбузен Берлина хьакъехьа йиъ паччахьалкхено лаьча соглашенех. юкъера а. КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев Крыме ФРГ федеральни канцлерца В. Брандтаца вIашагIкхетарах. Уж вIашагIкхетар Европанан европейски континенте чIоагIа машари кхерамлен хьалаш историческа лоархIам болаш хилар.

Цунах йоагIIам йола выводаш лаьйн-теш шоай политикала ХДС кулгалхоша? Саарбрюккене хиннача съездо хьахьекхар аь из хилар. Хьалха а санна пар тIаоне тиган Европа нехкашта юкъера доалоташ. 1969 шера шоаш эшабь кийса хоала котмаш архиве дIачудаьла а тиган. Боннски «Генеральанцайгер» яхача газето яхачох съезде ХДС кердача председателa Барцела даь къамаьл шо малхара «Брандта правительствата тIом дIаккхайкабар яр». Цун яхача наблюдателаша белгалдаккхачох. канцлерала хаьийтара ХДС—ХСС-гара йола шийн кандидатура оттайта гIерташ ХСС председатела. Малхбузен Германе гуттара аьттехьабарий вошала Штрауса позицешкаха вальлан Барцель.

Бакъда, общественностага тIехьара лаьча хаттараша хьа из хьекхара. ФРГ бахача наьах дукъа дукхагIбараша тIа ца эцача, «шийлача тIема» бахде хаваш шхаоттара тIаболача а Европе заккхача кхохкам лелбара тенденцена духьал болча а шиттача наькъо ХДС туьлае нет.

В. БЕРОВ. (ТАСС).

№ 19 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха араьлча КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитаци отдела «Агитатора блокнота» ерIахара номер.

«Низбола рычаг» яхача редакционни статьяна дIайолалу из.

«Социалистически аь вIашагIехьйоаккхилга дIало тоадарах бола КПСС ЦК сонаш хорачаш а беш къахьегамхой творчески хьинар айдарах лаьца я из.

«ЛоархIаме даташ» яхача рубрикана хIал дукха а тайп-тайпара подборкаш. Сийлахь йоккхача Октябрьски социалистически революце 54 шу дизачох [illegible] я Ф. Ивановa «Октябрь гIуллакх дахеш а толамаш доадаш а» дая статья. Цу статья хьахьекха дерригача хувеш историна Сийлахь йоккхача Октябрьски революце лоархIам. Укхаза я юрта бохамна дешна хетааь КПСС обкома юрта бохамa отдела заведующий ноа. Ф. Юрченко «Юрта бохаме къахьегамхой цIей» яха статья. ЕIгача а кхачам а промышленностен торговлен къахьегамхой бувцаш я М. Лощена «Кхачан промышленноста къахьегамхой Ди» яха статья.

«КПСС XXIV съезда делегаташ хувц» яхача рубрикана кIал а Шелковской района «Коминтерн» колхоза председателa Социалистически Къахьегама Турпала В. Табацкова статья. «Кулгалхоа дешланта юкъе бу болх» яхаче статьях йола дукха отклаааш а блокнота тIа кепатеха.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

ХЬАЖА, ЛАДУВГIА

12 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархоштe бола Калиниградера передача. 10.45 — Берашта фильм. «Мишта Дино [illegible]» яха художественни фильм. 11.50 — Музыкальни киоск. Передача [illegible] 12.50 — Кердадараш. 16.35 — Кердадараш. 17.05 — Фотографи сурташа бола передача. 17.30 — Дешархошта. «Костер». Пионерски телевизионни сборник. 18.05 — Кердадараш. 18.10 — «[illegible]» Информацешка хьажа. 18.30 — Миллионий ленински университет. Советски социалистически общество. 19.00 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 19.25 — «[illegible]» бола беседа. 19.50 — «[illegible]» яха художественни фильм. 20.45 — Дунен тханьаьшта юкъера обзорни. 21.00 — «Хаа Информацион» программа. 21.30 — «Эрсий романса сийре». Тбилисера передача. 22.15 — Спортивни дневник. 22.45 — Кердадараш. Передачий программа.

13 октябрь

РАДИО

6.00 — «Юрт» [illegible]. 6.45 — Хоамаш. 7.30 — [illegible] газетий обзор. 8.15 — Передачий программа. 9.00 — Нохч-ГIалгIай [illegible] концерт. 9.15 — Партийни съезда сонашна кхочуш тIа хула «Коммунистана [illegible]» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 9.30 — «[illegible]» яха концерт. 10.00 — Передачий программа. 10.15 — Пятилетка [illegible] (нохчий меттала). 10.30 — «Юртера [illegible]» [illegible]. 10.45 — «Вай индустриальни [illegible]». 10.55 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

13 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.00 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта. Дийнамна [illegible]. Музыкальни чайнакхуш программа. 10.40 — «[illegible]» яха художественни фильм. 11.50 Берашта. «Хаав дагIаь» яха телевизионни фильм. 10-ча серe. 12.30 — Кердадараш. 16.55 — Кердадараш. 17.00 — Дешархошта «[illegible]». 17.30 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 17.55 — Футболах Европа чемпионат. Къилбаски Ирланде сборни — Советски Союза сборни. Белфастера телеслишни. 20.00 — Комедийни фильмаш экраш. Телевизионни художественни фильм. 21.00 — Хоккейх бола СССР чемпионат. Лениня цIерагIча Центральни стадиона трансляции. 21.45 — «Хаа». Информационни программа. 22.15 — СССР халкъа артисте, оперен балетаи Одесски академически театра солистка [illegible] концерт. Одессера передача. 22.45 — Кердадараш. Передачий программа.

13 октябрь

РАДИО

6.30 — Юртбоахама [illegible] (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 7.30 — Республикански газетий обзор. 8.15 — Передачий программа. 8.30 — «Мишта кулам ду нарха кхабаран» яха беседа (гIалгIай меттала). 9.00 — «Къона тIехьа» (гIалгIай меттала). 9.15 — «[illegible]» (нохчий меттала). 9.30 — Скрябин. «Промо» яха поэма. 10.00 — Передачий программа. 10.05 — «Коммунистна отчетом [illegible]» яха передача (гIалгIай меттала). 10.20 — «Юртара [illegible]. Юрта бохамa болхлошта (нохчий меттала). 10.35 — Пятилетка бола тIа. Промышленноста болхлошта (гIалгIай меттала). 10.50 — «ХIанзарча хенаро [illegible] экономически политика керттера [illegible] КПСС 24-гIа съезда» яха беседа (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 19.30 — «Къонахо» (гIалгIай меттала). 20.00 — «[illegible]» яха передача (нохчий меттала).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051 Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-38-11; бехктоахача секретара — 3-14-30, партийни вахарах, культурах, промышленностен отдела — 3-42-50; юрта бохама отдела — 3-42-50; кехатий отделан бухгалтера — 3-05-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-38-11; ответственного секретаря — 3-14-30; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-50; отдела сельского хозяйства — 3-42-50; отдела писем и бухгалтерии — 3-05-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

С00224. Заказ № [illegible].